

2. lks.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES IZDEVUMS IZNĀK KOPŠ 1922. GADA 25. SEPTEMBRA

Obligātais eksemplārs

2.

Universitātes avīze

Pirmdiena, 26. septembrī. Nr. 2/3. Maksā 30 santīmus.

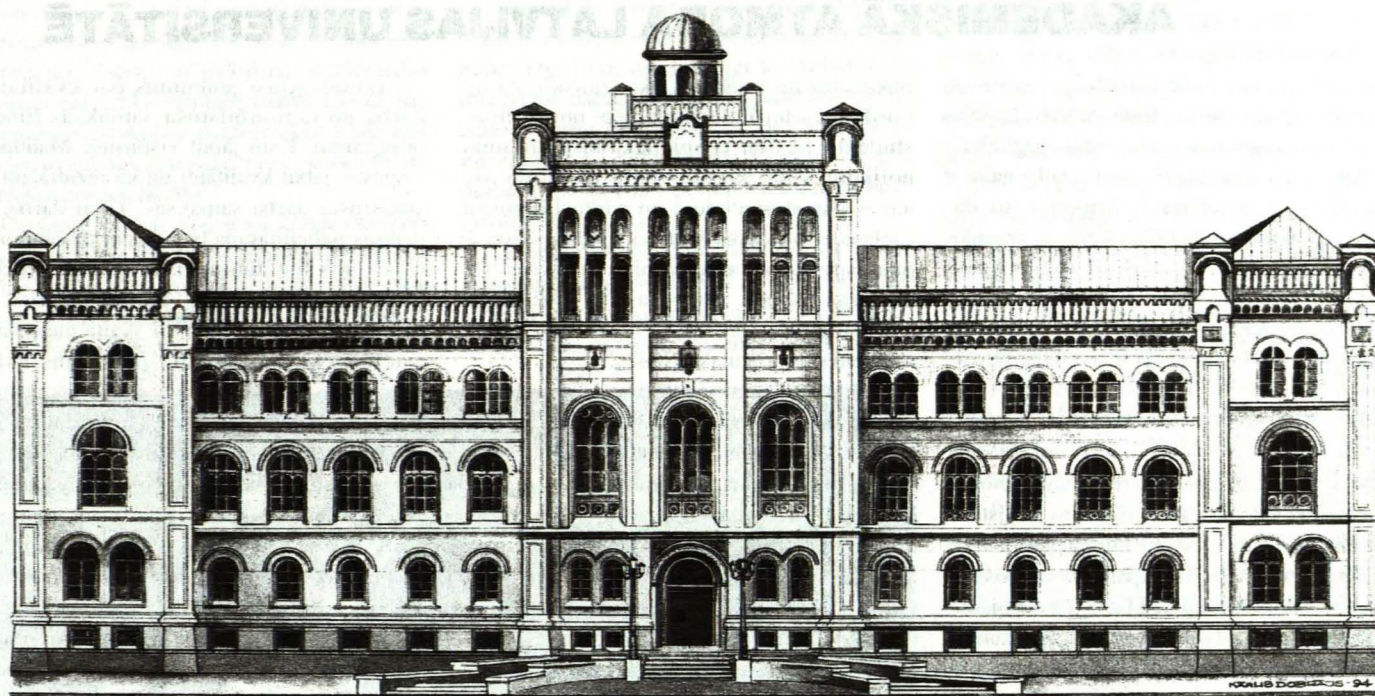
LATVIJAS UNIVERSITĀTEI — 75

LATVIJAS UNIVERSITĀTES IZDEVUMS IZNĀK KOPŠ 1922. GADA 25. SEPTEMBRA

Universitātes avīze

Pirmdiena, 26. septembrī. Nr. 2/3. Maksā 30 santīmus.

Scientiae et Patriae

LATVIJAS UNIVERSITĀTEI — 75

Dr.habil.oec. JURIS KRŪMIŅŠ, LU mācību prorektors

Latvijas Universitātes (LU) lielākā bagātība ir tās akadēmiskās tradīcijas, kas pašlaik mērāmas jau trīs gadsimta ceturksņos, Universitātes intelektuālais potenciāls (mācībspēki un pētnieki) un studenti, ar pēdējiem saprotot gan esošos, gan bijušos studentus. Alma mater absolventi un studenti, kuri studijas LU dažādu apstākļu dēļ bijuši spiesti pārtraukt, vēstures likteņgaitās izklīduši pa visu plašo pasauli, kur apliecinājuši savu varēšanu dažādās dzīves sfērās. LU absolventi bijuši un ir Latvijas Saimes deputāti, Ministru kabineta locekļi, izceļi zinātnieki, kultūras darbinieki un sava aroda pratēji. Arī šobrīd gandrīz viss LU akadēmiskais personāls veidojas no tās dažādu paaudžu absolventiem.

Latvijas Universitātes galvenais mērķis atbilstoši 1991.g. 18. septembra Satversmei ir "dot studentiem akadēmisko izglītību un profesionālo sagatavotību, attīstīt zinātni un izkopt kultūru, lai saglabātu Latvijas Republikai nepieciešamo intelektuālo potenciālu un veicinātu tā attīstību" (LU Satversmes 2.1.pants). Līdzīgu mērķa formulējumu varam lasīt 1933. g. 28. jūnijā Satversmes pirmajā

nāja arī daudzie tā laika lietotie termini, daži no kuriem ir vēl saglabājušies līdz mūsu dienām - mācību darbs (studijas), mācību plāni (studiju programmas), mācību daļa, mācību prorektors u.tml. Šobrīd par centrālo LU akadēmiskās darbības posmu kļūst students. Students izvēlas Studiju programmas, kopā ar Universitātes akadēmisko personālu apspriež un apstiprina to saturu, programmu ietvaros izvēlas vienu vai vairākas specializācijas, students izvēlas arī, vai uzvaru likt uz akadēmiskajām vai profesionālajām studijām, kādus obligātos vai brīvas izvēles lekciju kursus izvēlēties, pie kāda mācībspēka pieteikties. Savukārt, mācībspēka misija arvien vairāk pārtop no tā, lai kaut ko iemācītu, uz to, lai palīdzētu studentiem patstāvīgajās studijās, lai organizētu diskusijas, seminārus, apspriestu referātus, vadītu zinātniskās pētniecības projektus u.tml. Tikai atsevišķās jomās pagaidām vēl pārsvarā ir apmācība, piemēram, svešvalodu apmācība, dator apmācība un tad arī tikai tāpēc, ka tā nav pilnībā paveikta zemākajos izglītības posmos.

Dienmēl LU studenti vēl pilnībā nav apzinājuši savas iespējas, kaut gan LU Senāts jau 1993.g. 28.jūnijā apstiprināja studiju procesa regulmentējošo dokumentu gal-

sonālu. LU ir katedras, kurās nav neviena lektora un asistenta. Apstākļos, kad nav vai ir ļoti maz maģistrantu, kuri turklāt vēl nepietiekami piedalās studiju procesā, samazinās studentu konsultēšanas apjoms studiju patstāvīgā darba posmā (praktiskajos un laboratorijas darbos, referātu gatavošanā u.tml.). Bez tam sadārdzinās studijas, kas ierobežota LU finansējuma apstākļos nepamatoti palielina budžeta izdevumus.

Apstākļos, kad docenta mēneša atalgojums ir 65-80, bet profesora atalgojums 80-95 latu, kas aptuveni atbilst vidējai mēneša algai budžeta iestādēs un ir ievērojami zemāks nekā valsts ierēdņiem un privātajās struktūrās strādājošiem, sevišķi tādās sfērās kā jurispudēncē, bankas un uzņēmējdarbība, datorzinību un svešvalodu prasme, mācībspēki arvien biežāk meklē iespēju piepelņties vienā vai vairākās vietās ārpus Universitātes.

Aktīva zinātniski pētnieciskā darbība un profesionāla konsultēšana dažādos projektos un vietās ārpus LU, ja vien tā sakrīt ar akadēmisko pamatdarbu, ir apsveicama parādība, kas apliecina mūsu mācībspēku kompetenci. Tomēr jāreķinās ar to, ka objektīvi samazinās tiks mācību grāmatu un mācību līdzekļu izdevumi.

AKADĒMISKĀ ATMODA LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

panāc - veicināt zinātnisko pētīšanu un zinātnes izplatīšanu tautā un gatavot Latvijas vajadzībām darbiniekus ar augstāko izglītību".

Kaut gan mērķi sakrīt, tomēr laika gaitā ir mainījusies Universitātes struktūra (uz dažādu tās fakultāšu un filiāļu bāzes ir izveidotas patstāvīgas augstskolas - Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Latvijas Medicīnas akadēmija, Rīgas Tehniskā universitāte, Rēzeknes augstskola), bet galvenais, izmainījusies metodes šī mērķa sasniegšanai. Lielu ietekmi uz Universitātes darbību ir atstājusi pusgadsimtu ilgā Latvijas okupācija. Šī ietekme izpaužas gan materiālā ziņā - bibliotēkās nepietiek mūsdienu līmenim atbilstošu mācību grāmatu, sevišķi humanitārajās un sociālajās zinātnēs, gan atpalcībā nodrošinājumā ar datoriem, datoriķiem, pavairojamo un citu tehniku. Tomēr visgrūtāk ir mainīt mācībspēku un studentu motivāciju, attieksmi pret studijām kā tādām, vienlaicīgi apzinot sevi kā lielas akadēmiskās saimes (Latvijas Universitātes) locekļi, kas pati lemj par savu darbību un atbild par tās rezultātiem. Lielā centralizācijas pakāpe PSRS laikā LU akadēmisko personālu un studentus padarīja par vienkāršiem izpildītājiem, jo lēmumus par mācību plāniem, to saturu, lekciju kursu programmām u.c. pieņēma Maskavā. Atlika izvēlēties kādu no Maskavas Augstākās izglītības ministrijā "betonētajiem celiņiem" un virzīties pa tiem cauri studijām. Vārda "studijas" vietā tajā laikā parēzāk gan būtu lietot "mācības" jeb "mācīšanās". Par to lieci-

bakalaura un maģistra akadēmisko studiju nolikumus un imatrikulācijas noteikumus, studentu tiesību un pienākumu nolikumu, nolikumus par kredītpunktu uzskaites sistēmas pamatprincipiem un pārbaudījumiem. Lielas cerības Universitātes vadība saista ar pagājšpavasari savu darbību atsākušo LU Studentu padomi, kuras sastāvā ievēlāti lieliski studenti. Lai viņu entuziasms pārtop masveida studentu aktivitātēs!

Nav viegli pārorientēties arī mācībspēkiem. Vēl liela ir iepriekšējā studiju procesa organizācijas inerce, trūkst mūsdienu prasībām atbilstošu mācību grāmatu un mācību līdzekļu, zinātniskās literatūras un periodisko izdevumu, sevišķi angļu un vācu valodā. Dienmēl visiem nav pietiekamas svešvalodu zināšanas un iemaņas darbam ar datoriem un mūsdienu informācijas izmantošanas tehnoloģiju. LU struktūrvienībām jārod iespēja sava akadēmiskā personāla pārkvalifikācijai vai arī jāmeklē tam mācība, kurā jau notiek.

Vairāku pēdējo gadu desmitu laikā ir izveidojusies neatbilstība starp studentu un mācībspēku skaitu. Aizvadītā akadēmiskā gada sākumā studentu un pasniedzēju skaita proporcija, kas izteikta pilna laika ekvivalentos, bija 9:1.

Daudzās LU fakultātēs, nodaļās un katedrās mācībspēku sastāvs likumsakarīgi ir novecojis. Radusies disproporcija starp vecāko (profesoriem, docentiem) un jaunāko (lektoriem, asistentiem) akadēmisko per-

sonālu ir aktuāls kļūst jautājums par kvalitatīva darba un tam atbilstoša samaksas līmeņa prioritātēm. Kam jābūt vispirms? Manuprāt, vispirms jābūt kvalitātei un kā rezultātam tai atbilstoši darba samaksai. Tikai darba samaksas palielināšana bez citiem pasākumiem nenovēdīs pie automātiska studiju procesa kvalitātes pieauguma. Tomēr jāatzīst, ka izglītības darbinieku un tai skaitā augstskolu mācībspēku atalgojuma jautājums valstī saspringtās valsts budžeta situācijās apstākļos nav atrisināts. Mēs būtībā zāģējam zaru, uz kura paši sēžam. Ar zemām algām ārkārtīgi grūti ir piesaistīt augstskolām jaunāko akadēmisko personālu, iesaistīt to zinātniski pētnieciskajā darbā ar formālu mērķi kļūt par zinātņu doktoriem un profesoriem. Šai vietā ir vērts atcerēties LU 1923. gada Satversmes 101. pantu, kurā teikts, ka "Universitātes statā ieskaitītie mācības spēki, ierēdņi un kalpotāji bauda visas valsts darbinieku tiesības".

Šobrīd Universitātes absolvents jau pirmajos darba mēnešos var saņemt lielāku atalgojumu nekā docenti un profesori, pie kuriem viņš vai viņa ieguvuši savas zināšanas. Turklāt zemās pensijas, kas docenta un profesora mēneša ienākumus samazina 2-3 reizes, ir kļuvušas par nopietnu sociālu problēmu mācībspēkiem, kas lielāko radošā mūža daļu atdevuši savai Alma mater.

Materiāla rakstura problēmas apstākļos, kad valstī nav atjaunota studiju kredīšanas sistēma, jārisina ir arī pilna laika studentiem, kam mēneša stipendija līdzinās vidēji 9,5

latiem jeb nedaudz pārsniedz 17 ASV dolārus, kas būtībā ir tikai kabatnauda, par kuru nevar pat nopirkt labu mācību grāmatu.

LU 1990./1991.g. aizsāktās akadēmiskās reformas galvenie virzieni visumā ir sevi attaisnojuši: - uzsāktās studijas no jauna izstrādātās bakalaura, maģistra un profesionālo studiju programmās; - nostiprinājusies fakultāšu kā attiecīgo studiju programmu realizētāju akadēmiskā un finansiālā patstāvība; - palielinājusies LU starptautiskā sadarbība un studentu apmācība par maksu.

Tomēr nepietiekamā LU finansējuma apstākļos ir saasinājušās vairākas problēmas, kas neatliekami prasa paātrināt akadēmisko reformu gaitu: - LU akadēmiskā struktūra un akadēmiskā personāla sastāvs neatbilst uzdevumiem, kas izriet no jaunām akadēmisko un profesionālo studiju programmām; - pastāv nepietiekama darba koordinācija starp LU struktūrvienībām un studiju programmu direktoriem akadēmisko un profesionālo studiju programmu izstrādāšanas, pilnveidošanas un, galvenais, realizācijas gaitā; - gausi notiek pāreja no kursu uz priekšmetu sistēmu, ļoti lēni tiek izskatīti paralēli (vienāda vai līdzīga satura) lekciju kursi.

Pašlaik LU vadība strādā pie vairākiem Universitātes reformu padziļināšanas projektiem. Viens no tiem ir projekts "Studijas". Šī projekta mērķis ir paātrināt akadēmisko reformu gaitu LU, turpinot attīstīt LU kā nacionālās augstskolas akadēmiskās tradīcijas un starptautisko autoritāti un nostiprināt tās intelektuālo potenciālu.

Galvenie Studiju projekta sekmīgas realizācijas nosacījumi ir: - LU bagātā vēsturiskā pieredze, sevišķi pirmās LU Satversmes un Latvijas brīvvalsts laika akadēmiskās tradīcijas; - plašais LU absolventu loks Latvijā un

citur pasaulē, viņu bagātā akadēmiskā un profesionālā pieredze un uzticība savai Alma mater; - augstākās izglītības prestiža tradīcijas Latvijā un latviešu tautā un pieaugošā studentu motivācija iegūt kvalitatīvu akadēmisko un profesionālo augstāko izglītību; - starptautisko kontaktu pieredze Universitātes, fakultāšu, nodaļu, katedru, zinātniski pētniecisko tēmu izpildītāju un individuālā līmenī ar partneriem vadošajās ārvalstu augstākajās mācību un zinātniski pētnieciskajās iestādēs; - studējošo individuālo studiju un zinātniski pētnieciskā darba prioritātes nostiprināšana, attīstot bibliotēkas nodrošinājumu, datortīklus, LU izdevējdarbību un integrējot akadēmisko un zinātniski pētniecisko darbību.

Latvijas Universitātei kā vecākai nacionālai augstskolai Latvijas Republikā ar tās 12 fakultātēm un lielo intelektuālo, akadēmisko un zinātniski pētniecisko potenciālu ir unikāla iespēja: - saglabāt līderpozīciju citu Latvijas valsts un privāto augstskolu vidū un nostiprināt savu nacionālās augstskolas statusu, veidojot Latvijas Universitātes augstskolu sistēmu; - turpinot starpaugstskolu sadarbību Latvijā un starptautiskā mērogā, panākt LU akadēmisko standartu atbilstību Eiropas un pasaules labākajiem paraugiem; - sniegt studējošiem Latvijas apstākļos VISVISPUSĪGĀKO akadēmisko, profesionālo un turpmāko izglītību, mērķtiecīgi koordinējot un integrējot dabaszinātņu, humanitāro un sociālo zinātņu fakultāšu un citu akadēmisko un zinātniski pētniecisko struktūrvienību darbību, pastiprinot pētnieciskā darba nozīmīgu studiju procesā.

Universitāte Latviensis savā 75. gadā visumā ar optimismu raugās nākotnē un studenti, mācībspēki un darbinieki paliek uzticīgi devīzei, kas ierakstīta LU emblēmā "Scientiae et Patriae".

**Akadēmiķis,
professors JURIS ZAĶIS,
LU rektors**

"LU JUBILEJU UZTVERU ARĪ KĀ SAVAS DZĪVES JUBILEJU"

Gadsimtu un gadu, mēnešu un dienu skaitīšana ir aritmētiska, un tīri aritmētiski tajā meklējam īpašos punktus — apaļās vai pusapaļās jubilejas. Latvijas Universitātei tieši šogad un tieši 28.septembrī būs trīsceturtdaļgadsimta. Tas nav īpaši apaļš skaitlis, bet tā ir apaļākā no jubilejām, kuras svin šī paaudze — tie, kuri ar LU sāk tikai iepazīties un tie, kuri nākošo, vēl izcilāko — pilnas simtgades jubileju varbūt vairs nepiedzīvos.

LU vēsture ir labi aprakstīta un dokumentēta tās desmitgadē un divdesmitgadē, par ko iepriekšējai paaudzei esam ļoti pateicīgi. Simtgades svinētāji, protams, meklēs liecības par mums, par mūsu 75. gada dienas atceri, tāpēc nedrīkstam šim notikumam tik vienaldzīgi paiet garām, kā esam to daudzreiz darījuši iepriekš. Šo mācību mums jāatceras jo sevišķi tāpēc, ka esam to ļoti nedaudzo pasaules valstu starpā, kuru nacionālās valsts dzimšana faktiski sakrīt ar pirmās nacionālās augstskolas, Universitātes dzimšanu. Tas nozīmē, ka Latvijā vairāk nekā daudzās citās valstīs Universitātes vēsture ir valsts vēsture.

1919.gadā Latvija dibināja savu Universitāti, bet šī Universitāte tālāk veidoja pašu Latviju. Latvijas valsts trūkums un panākumi atspoguļojas LU darbā un otrādi. Atliek tikai atgādināt, ka Latvijas Saeima izlēja visus galvenos LU darbības jautājumus, bet daudzi Saeimas lēmumi dzima Latvijas Universitātē. Un tāpēc vēl līdz šim daudzi pasaulē nesaprot, kāpēc savu pirmdzimto nesaucam tās pilsētas vārdā, kurā tā atrodas, bet gan valsts vārdā. Mēs paši zinām, ka šo vārdu kopībai ir īpaša nozīme, bet sākam aizmirst, ka tā uzliek arī īpašus pienākumus kā LU, tā arī Latvijas valstij.

Interesanti ir atzīmēt, ka LU ir vecākā nacionālā augstskola visās trijās Baltijas valstīs, kā arī vienīgā klasiskā Universitāte Latvijā, un kā tāda tā daudzkārt ir reprezentējusi Latvijas valsti.

Rektorā ieklausījusies INESE SIKSNA

Attēlā no kreisās: zinātņu prorektors Rihards Kondratovičs, rektors Juris Zaķis, mācību prorektors Juris Krūmiņš

SVEICAM!

Tuvojoties LU 75 gadu jubilejai, LU Senāts piešķir neparasti lielu — atzīmējot sviņīgo jubilejas reizi — skaitu goda doktoru grādu un goda biedru nosaukumus.

Goda doktora grādu saņēma deviņi zinātnieki:

Georgs Engēlis — mat. — bij. Fiz. un mat. fak. doc.

Boriss Plotkins — mat. — Jeruzalemes Ebreju Univ. prof.

Artoss Salama — mat. — Turku univ. prof.

Pēteris Norvilis — filol. — Latviešu Akadēmisko Mācībspēku un Zinātnieku Apvienības (LAMZA) priekšsēdis

Alise Laua — filol. — bij. LU Filol. f. doc.

Ginters Bēme — ped. — J.V.Gētes univ. (Frankfurte pie Mainas) prof.

Solveiga Miezīte — psihol. — Ontario izglītības studiju inst. prof.

Inge Jansons — filol. — Stokholmas univ. prof.

Marija Vasna — filoz. — Minsteres Univ. rektore, prof.

Goda biedra nosaukumu saņēma:

Amins Jakobovskis — bij. LU students
Džeims Kenijs — ASV vēstn. Latvijā
pirmais sekretārs.

LU rektors J. Zaķa kungs pēc katras fakultātes Domes un Universitātes prorektoru ieteikumiem septiņiem dažādu augstskolu mācību spēkiem izteica LU **rektora atzinību**:

Alfrēds Milbauers — Hanoveras univ. prof.

Mihails Goldmanis — bij. Fiz. un mat. f. doc.

Antonio Menegetti — Starptautiskās Ontopsiholoģiskās Asociācijas prezidents

Vilhelms Helds — Minsteres univ. Skaitļoš. centra vadīt.

Pēteris Funke — Minsteres univ. prorektors

Vilhelms Grīshābers — Minsteres univ. Valodu laborat. vadīt.

Klauss Dappers — Minsteres univ. Pārvaldes direktors.

DAUDZ BALTU DIENIŅU...

Universitātes 75. gadadiena mācībspēki un studentus sveic citu augstskolu rektori un studentu organizāciju pārstāvji.

Rīgas Tehniskās universitātes rektors Egons Lavendelis:

— Novēlu jums kļūt par modernu augstskolu!

Studentu Parlamenta pārstāvis

Romualds Lamsters:

— Novēlu sasniegt to, ko nav sasnieguši līdz šim esošie studenti. Lai jums izveidojas tiešām spēcīga, pamatīga Studentu Dome, kas aizstāvētu studentu intereses gan augstskolā, gan arī ārpus tās. Lai mūsu sadarbība kļūtu arvien ciešāka, jo mēs taču esam divas lielākās augstskolas. Galvenais, darīt visu, lai augstskolu likumā studentu problēmas nepalīktu pēdējā vietā un studentu pašpārvaldes kļūtu par juridiskām personām.

Latvijas Mākslas akadēmijas rektors Indulis Zariņš:

— Sveicam Universitāti lielajā jubilejā. Var uzskatīt, ka tā ir visu augstskolu "galva", kas radījusi mūsu latviešu inteliģenci visās jomās, arī kultūrā. Jāuzskata, ka reizē ar visas republikas augšanu tā aug līdzī un reizē atjauno arī vecās fakultātes. Tāpēc vēlam viņiem labklājību, drosmi jaunu ideju īstenošanā, kā arī Eiropas un pasaules atzinību.

Latvijas Mūzikas akadēmijas rektors Juris Karlsons:

— Mūsu akadēmija sveic savu gudro vecāko māsu — Latvijas Universitāti — 75. gadu jubilejā, novēlot gaišu garu, darba sparū, dziesmu varu!

Studentu klubs:

— Muzikāli sveicieni Universitātes studentiem no Latvijas Mūzikas akadēmijas studentiem.

Latvijas Sporta Pedagoģiskās akadēmijas rektors Uldis Grāvītis:

— Gribu novēlēt to, kas pašiem vistuvāk sirdij. Lai saprot viens otru labāk nekā līdz šim, saredz visu to, ko vajag saredzēt, neieļāžoties sīkumos, bet saskatot svarīgāko, būtiskāko. Lai palaiž garām ausīm visu sliktu, nevajadzīgo, mēģina izprast viens otru, un lai būtu mazāk nesaprašanās, vairāk saprašanās kopīgajā darbā.

Studentu dekāne Zinta Šestakovska:

— Mūsu akadēmija vairāk saistīta ar sportu, tāpēc gribu novēlēt to, lai Universitātes studenti ne tikai mācās, bet arī vairāk sporto. Jo bez kustēšanās var atrofēties rokas un kājas, var noiet pat mati un, ja daudz sportos, tad arī mācības vieglāk "ielidīs" galvā.

Latvijas Medicīnas akadēmijas rektors Jānis Vētra:

— Universitātes rektoram turpmākajos gados novēlu, lai viņa absolventiem būtu daudz tādu situāciju, kad jāsaka: "Jā, bet Zaķa laikos bija tā un tā." Pārējiem mācībspēkiem novēlu ne tikai saglabāt interesi par

... studētņu spektru, sākot ar gimnāzijas pēdējo klasi līdz pat Universitātes absolventiem, un katram no mācībspēkiem būtu priekšstats par to, kas vēlas studēt, kas vēl studē un kas jau ir beiguši to darīt. Un lai šis tilts visu laiku tiktu saglabāts, jo tas izdarāms ir tikai mācībspēkiem.

Studentu pašpārvaldes vārdā priekšsēdētāja Dita Kesslerē:

— Nullum est iam dictum, quot non sit dictum triumph.

— "jo galu galā vairs nekas nav pasakāms, kas nebūtu jau pateikts reiz." (Terencijs).

Un tādēļ isi — sumināmi!

Miliet savus tuvākos kā sevi pašu, respektīvi, studenti — docētājus, docētāji — studentus!

Latvijas Kultūras akadēmijas rektors Pēteris Laķis:

— Novēlu labu veselību, jo visu pārējo var nopirkt par naudu.

Latvijas Lauksaimniecības universitātes rektors Voldemārs Striķis:

— 75 gadī, protams, ir liels laika spridīs. No tiem 20 esam bijuši kopā, atdalījāmie 1939. gadā. Tāpēc es uzskatu, ka tie ir arī mūsu svētki, un es gribētu, lai mēs šos svētkus kopā gan labi sagaidītu, gan arī aizvadītu.

Liepājas Pedagoģiskās akadēmijas rektors Kārlis Dobelis:

— Universitāte, varētu teikt, ir visu mūsu augstskolu bāze un es, protams, novēlu radošus panākumus mūsu jaunatnes izglītošanā.

Studentu arodbiedrības vadītāja Ilze Zandere:

— Novēlu ilgu mūžu, saglabāt savas skaitās, jaukās tradīcijas, un, protams, turieties!

Daugavpils Pedagoģiskās universitātes rektors Bruno Jansons:

— Vienmēr turpināt būt par visu Latvijas augstskolu vaduguni, par Alma mater. Vienmēr dāsni ar savām zināšanām un pieredzi dalīties ar savām jaunākajām māsām.

Studentu Padome:

— Lai jūsu vasaras zied zaļāk,

Lai jūsu ziemas baltāk snieg.

Latvijas vecākās Alma mater studentu saimī Universitātes 75 gadu jubilejā sveic Latvijas jaunākās — Daugavpils Pedagoģiskās universitātes studenti!

Rēzeknes augstskolas rektore Irēna Silnēviča:

— Novēlu visai Universitātei zelt un plaukt, vienmēr būt priekšā un būt visas republikas lepnumam. Lai rektors Zaķis vienmēr būtu tikpat jauns, interesants, strādīgs un radošs un, protams, visu to labāko.

Telefonogrammas pieņēma
INESE SIKSNA

PAR POPULARITĀTES TRŪKUMU LU NEVAR ŽĒLOTIES

Šogad studijām LU pieteicās ne- cerēti liels studētgrībētāju skaits — tā ka par popularitātes trūku- mu Universitāte pagaidām sūdzē- ties nevar. Turpinot jau iepriekš aizsākušos tradīciju, LU Studiju informācijas centrs, kas arī koo- ordinēja reflektantu reģistrācijas pieteikumus studijām, ir apkopo- jis statistiku par dažādu LU piedā- vāto bakalaura programmu popu- laritāti un vispārējo reflektantu skaitu. Pavisam 1994./95. akadē- miskajam studiju gadam studiju uzsāksanai bija reģistrējušās 2159 personas, studijām dienas nodaļā — 1581, vakara nodaļā — 107, bet neklātienē 471 (studijas vakara un neklātienes nodaļā 1994./95. stu- diju gadā netiks finansētas no valsts budžeta līdzekļiem) — tai skaitā studijām divās bakalaura programmās reģistrējās 14 paš- palāvīgi studētgrībētāji.

No valsts budžeta līdzekļiem ir paredzēts finansēt 1230 jaunus studentus, turpmāk par saviem personīgajiem līdzekļiem studēt apņēmušies 767, bet sponsorus savam studiju procesam ir izde- vies atrast 162 studentiem.

*Informāciju apkopojusi
MAGDA RIEKSTIŅA*

PIETEIKŠANAS

	Vietas		Pieteikumi		Konkurss (D)
	D	N	D	N	
FILOLOĢIJAS FAK.	135		319	84	2.4
Filoloģija — latv. val.	40	+	98	46	2.5
— klas. fil.	15	+	17	0	1.1
— krievu fil.	20	+	38	9	1.9
— nac. skol.	20	+	22	0	1.1
Bibliotēzin.	20	+	52	15	2.6
Komunikāc. zin.	20	+	92	14	4.6
FIZIKAS UN MATEM. FAK.	160		270	1	1.7
Matemātika — matem.	25	+	26	1	1
— mat. pedag.	40	+	35	0	0.9
Datorzin.	50		172		3.4
Fizika	25		18		0.7
Optometrija	20		19		1
BIOLOĢIJAS FAK. Bioloģija	37		87		2.4
GEOGRĀFIJAS FAK.	55		90	5	1.6
Ģeogrāfija	25	15	67	5	2.7
Ģeoloģija	15		6		0.4
Vides zin.	15		17		1.1
ĶĪMIJAS FAK. Ķīmija	50		112		2.2
TEOLOĢIJAS FAK. Teoloģija	30		46		1.5
EKONOMIKAS FAK.	170	50	1007	62	5.9
Ekonomika	125		721	42	5.8
Komerczin.	45		286	20	6.4
PEDAGOĢIJAS FAK.	124		848	135	6.8
Pedagoģija — latv. val.	20	15	62	14	3.1
— angļu val.	12		101		8.4
— vācu val.	12		108		9
— darbmac.	30	15	117	121	3.9
— mākslas ped.	10		79		7.9
— veselības izgl.	20		95		4.8
Psiholoģija	20		286		14.3
JURIDISKĀ FAK. Tiesību zin.	100	100* 100	579	174* 126	5.8
SVEŠVALODU FAK.	59		532		9
Filoloģija — angļu val.	25	+	353		14.1
— vācu val.	25	+	166		6.6
— franču val.	9	+	13		1.4
VEI FAK. Biznesa vad.	100		619		6.2
VĒSTURES UN FILOZ. FAK.	145		408		2.8
Vēsture — vēsture	40		90		2.3
— kultūrvēst.	20		21		1
Filozofija	20		62		3.1
Socioloģija	15		62		4.1
Soc. darbs	15		34		2.3
Politikas zin. — PZ	20		57		2.9
— PZ (SA)	15		82		5.5

*vakara nod.

VAI ESAM GARĪGI BRĪVI?

Vasaras sākumā latvieši atceras drūmu dienu notikumus. No 12. līdz 14. jūnijam TRNIK un TSDC fonds "Dokuments", Konrāda Adenauera fonds un Latvijas Universitāte aicināja uz semināru "Grūtais ceļš uz gaismas pili" veltītu politisko režīmu represiju apzināšanai Latvijas augstskolās.

Sākoties jaunajam režīmam, daudzus cilvēkus izolēja, jo strādāja vairāk, domāja savādāk, pārāk kalpoja Latvijai. Īpaši nepatika inteliģence. Semināra mērķis bija caur atskatu pagātnē ieskatīties iespējamā Latvijas augstākās izglītības nākotnē un perspektīvās.

Manuprāt, dažādu režīmu kalpiem visbīstamākās liekas cilvēku domas. Fiziski cilvēku var ieslodzīt cietumā vai izsūtīt

ku. Jautājumam, kā dzēst vainu, atbildi cienījamais runātājs rada uzskatā, ka Kristus uzņemas vainu, jo saka — es esmu pa saules gaismu.

Semināra organizētājs Šablovska kungs uzsvēra, ka jāzina, uz kādiem pamatiem ceļ jauno ēku, cik tie stabili.

Sabiedrībā turpinās destrukcijas procesi. LU netiek respektēti cilvēki, kas Universitāti beiguši 20. - 30. gados; daudzi

Zača kungs uzsvēra, ka viņš neatzīst, ja kādu sabiedrībā "izģērbj". Viņš pārliecināts, ka šādā spēlē nepiedalīsies. Un ja būs tiesa, tad tā būs Pastarā. Arī fizikā likumi ir konvencijas, vienošanās. Neviens nevar pateikt — tāds ir likums, un tā tas ir.

Skujenieka kungs domā — ja nav tiesa — cilvēku nevar uzskatīt par vainīgu. Viņš sacīja: "Neticu šķīstīšanai un grēku nožēlošanai, tas ir sava veida kaifs. Latviešiem ir vispārcilvēciskāki principi, kas nerunā preti kristietībai." Viņaprāt, augstskola reāli nespēj dod atbildi dzīvei, īpaši humanitārajās zinātnēs. Valda garīga kazarma, un nekas šobrīd nav mainījies. Filologi sūdzas par profesionālu sadismu. Trūkst akadēmiskas izglītības. Neko nemaina tas, ja Frici Rokpelni nomaina ar Jāni Akurāteru.

Dzejnieks jautā, kas veido macību plānus, kas tos akceptē?

Šablovska kungs izteica savu pārliecību, ka ir jāezīmē vēsturiskās situācijas pretrunīgums. Svarīgi ir izrunāties ar cilvēkiem, lai viņi nejustos vēlreiz garīgi izstumti šobrīdējā Latvijā. Daudzi vēl līdz nes sāpi par zaudētajiem gadiem, zaudētu dzīvi. Tas viss kopā taču ir tautas garīga veselība. Ko gan spēj slima tauta? Garīgi nebrīva? Vārds BRĪVĪBA ir liels, jo nozīmē ļoti daudz. Lai piepildītos Zača kunga teiktais, ka šobrīd Latvijas Universitāte gatavo brīvus cilvēkus.

ILZE BRINKMANE

trinda, bet cilvēks jūtas kā cilvēks, ja netiek laupīta garīgā brīvība.

Viens no skatiem uz šo sāpju ceļu bija no kristietības viedokļa. Tā pieļauj, ka cilvēks var būt maldīgs — var izdarīt noziegumu, vai arī tādēļ, ka ir pašīvs — nedara to, ko varētu darīt. Kļaviņa kungs runāja par gaismu, kas staro no cilvēka uz cilvē-

cietušie netiek uzklausi. Domāts nav tik daudz juridiskais aspekts, bet morālā vainas apziņa. Viens no semināra dalībniekiem uzskatīja, ka kristietība ir tikpat uz-mācīga kā marksisms.

Vēl cits teica, ka neatzīst tiesu, bet TV jārāda vainu apstiprinoši dokumenti un jā uzklausa liecinieku liecības. LU rektor-

LATVIJAS KORPORĀCIJU TAUTU KOMERSS

8. jūlija Jūrmalas viesnīcā "Baltija" notika gadskārtējais Latvijas korporāciju Tautu komerss. Sarunājos ar 1994. gadā prezidējošās korporācijas "Beveronia" senioru EIŽENU SILAVU.

— *Kas ir Tautu komerss? Ar ko saistīta šī tradīcija?*

— Tautu komersu pirssākumi meklējami jau viduslaikos Vācijā. Šādu pasākumu mērķis bija stiprināt studentu brālību, mācīt viņiem dalīties materiālajos labumos. Pirmās latviešu korporācijas radās 19. gadsimtā Tērbatā, Sankt—Pēterburgā un Maskavā.

Komersi notiek arī katrai korporācijai atsevišķi, laikā, kad mācības beigušās un savu darbību mācību gada laikā var pārspriest zaļumos, ārpus pilsētas. Plašāka Tautu komersa tradīcija pastāv Vācijas pilsētā Heidelbergā. Uz turieni dodas korporanti no visas pasaules, lai divas, trīs dienas satiktos ar citiem studentu tradīcijas mīlošiem cilvēkiem. Šogad Tautu komerss Heidelbergā nenotika.

Pirmoreiz šādi svētki notika Igaunijā 26. jūnijā. No Latvijas uz Tartu bija devusies ap 80 cilvēku. Līdz šim Baltijā tāds pasākums nebija bijis. Piedalījās arī vācu korporācijas, kas bija dibinātas Tartu

19. gadsimtā. Viena no tādām bija "Fraternitas Rigensis".

— *Ko jūs varētu pastāstīt par Latvijas Tautu komersu?*

— Pirms tam Latvijā bija notikuši Tautu komersi Lielvārdē, Jelgavā, Rīgā. Šogad izvēlējamies skaisto vietu — Jūrmalu. Tautu komersu organizēja prezidējošā korporācija "Beveronia". Jūrmalas pasākumā piedalījās ap 180 cilvēku no visām Latvijas korporācijām. Daudzas no tām saistītas tieši ar Latvijas Universitāti. Tautu komersā viesojās ārzemju latviešu un igauņu korporanti.

— *Pašlaik Latvijas korporācijās darbojas optimāls skaits studentu. Kādēļ, pēc Jūsu domām, studenti stājas korporācijās, un kādas vērtības viņi iegūst?*

— Iestājoties korporācijā, studējošā jaunatne apgūst iemaņas, kā kontaktēties ar cilvēkiem, manieres sabiedrībā. Korporantam jābūt gatavam teikt runu, uzsākt dziesmu, būt organizētājam.

— *Kādi solo numuri palikuši jūsu atmiņā?*

— Man ļoti patika dziesmas, ko dziedāja komersā. Beveronis A. Spricenieks nodziedāja "Daugav's abas malas". Priekšnesums bija profesionāli augstvērtīgs. Jāpiemin prezidija konventa kora dziedātājs

ar viņa sniegto maz zināmo dziesmu. Igaunu korporants dziedāja kā ista maģārs. Kā zināms, igauņu valoda ir līdzīga ungāru valodai. Tas izpaudās arī dziesmā. Viņu dziedātajai igauņu dziesmai pievienojās divi "Lettonia" korporanti.

— *Ko jūs vēlētos teikt visai LU studentu saimei, uzsākot 1994./95. mācību gadu?*

Korporācijās nenotiek masveida ieplūšana. Tas arī nav vajadzīgs. Ja bikls jauniešs iestāsies jebkurā korporācijā, viņš daudz iemācīsies — nebaidīsies runāt auditorijai, zinās, kas ir pašcieņa un gods, kļūs par sabiedrisku cilvēku. Arī, kad jauniešs pabeidz Universitāti, paziņu loks saglabājas. Tas viss palīdz vēlākajās darba gaitās.

AIJA ŠULTE

LU BIBLIOTĒKAI - "UNIVERSITAS"

1994. gada 16. jūnijā

Augsti godātam prof. Jurim Zaķim
Latvijas Universitātes rektoram

Atsaucoties uz Jūsu vēlēšanos LU bibliotēkai iegūt L!K!A! un S!P!K! izdevumu "Universitas", Fraternitas Vanēnīcas konvents ziedo Latvijas Universitātei visus svešumā no 1954. līdz 1994. gadam iznākušos I. — 71. eksemplārus. U! I. — 37. sagatavoti un iespiesti Vācijā, turpmākie — Ņujorkā. ASV.

Pieņemam, ka ar L!K!A! dāvātiem datoriem šo darbu drīzumā varēs uzsākt Latvijas Universitātes izdevniecība.

"Universitas" savas gaitas sāka 1930. gadā Rīgā, bet to nācās pārtraukt 1940. gadā. U! Rīgas posmā izdeva divas reizes mēnesī. Pēdējais numurs numurēts ar 8(163). Tas nozīmē, ka 1940. gada pavasara semestrī paguva izdot 8 nr., bet visā darbības laikā 163 numurus.

Svešumā izdotos U! I — 71 nosūtīsim un turpināsim nākošos piesūtīt. Rīgas posmā iespiestos būs jāmeklē Rīgas antikvariātos vai bibliotēkās.

Patiesā cieņā

Prof. Dr. **Arvids Ziedonis**, Frat. Van.

L: K: A: seniors

Prof. Dr. **Arvids Ziedonis** pasniedz rektoram "Universitas" komplektu

LU galvenās ēkas vestibīls, arhitekts G. Hilbigis

LU rektorata sežu zāle, arhitekts E. Laube

ZĪMĒJUMI TAPA KLASISKI UN AKADĒMISKI

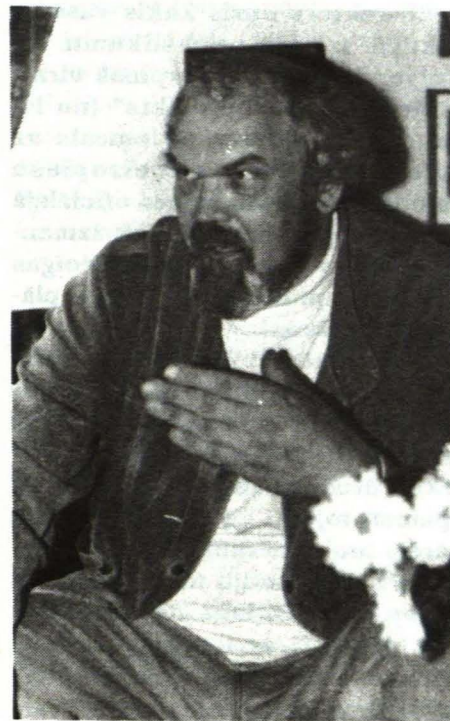
LU jubilejas plakāta, aplokšnes un markas autori ir Kārlis un Jānis Dobrāji. Mākslinieku Dobrāju senioru aicinājam uz nelielu sarunu.

Par godu Universitātes 70. jubilejai

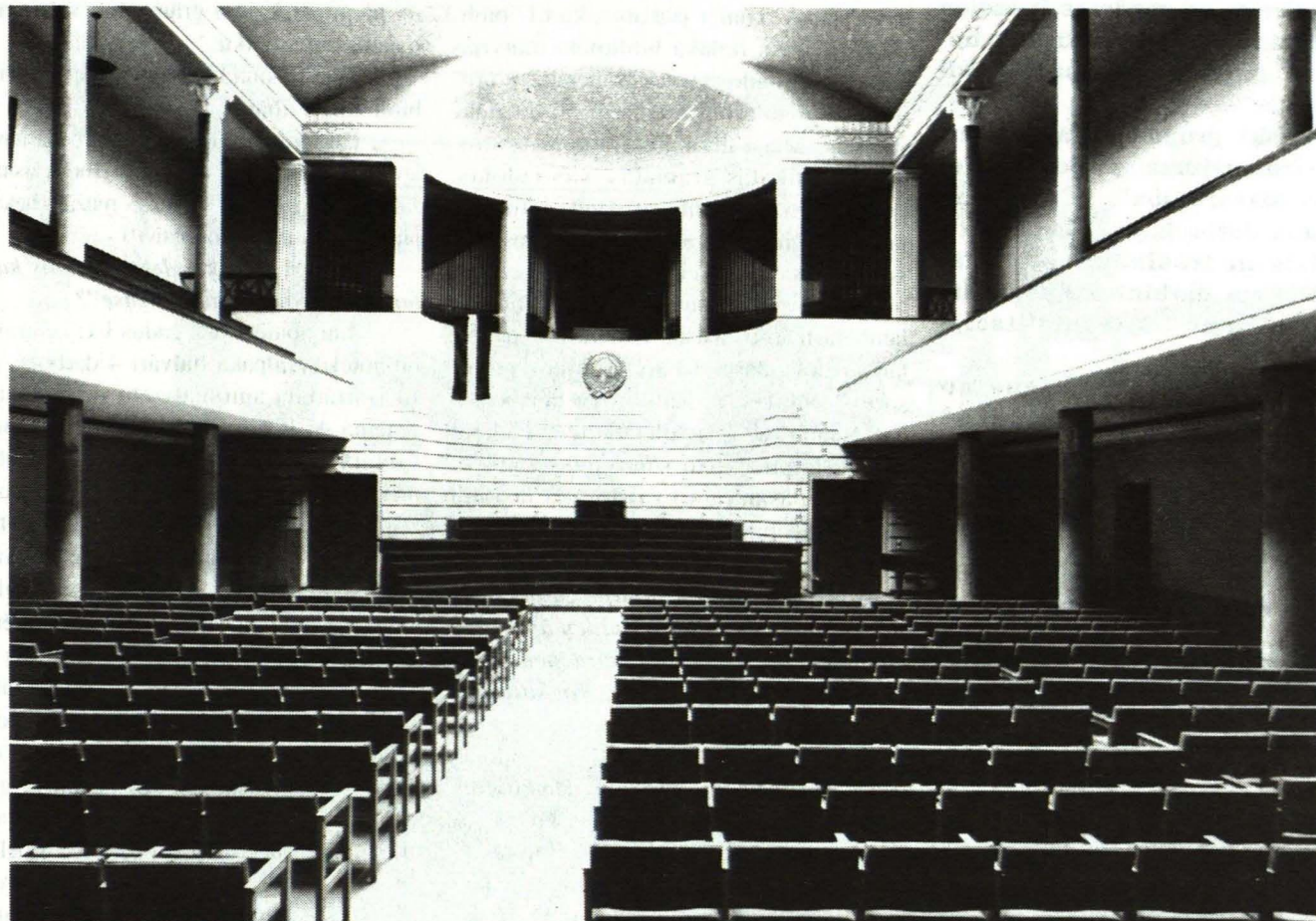
bija uzdrukāts melns ar sarkanu plakāts ar Stučkas vārdu utt. Sanāksnā pie prorektora visi bija vienprātis, ka skats ir briesmīgs. Līdz svētkiem palikusi nedēļa — laika baismīgi maz, bet es teicu, ka pamēģināšu kaut ko uztaisīt. Tad vēl tehnoloģija bija tāda, ka katra krāsa jātaisa melns ar baltu, jo nebija kompjūteru ar krāsu dalītājiem. Katru toni — vai tas pelēks vai brūns — jāzstrādā melnā un baltā variantā. Neskatoties uz steigu, tipogrāfijā "Rondo" plakātu krāsās uztaisīja labi, godīgi.

Laikam šogad atcerējās šo plakātu epopeju un atkal vērsās pie manis. Pasūtījums no LU vadības — lai būtu klasiski, akadēmiski. Sākumā mana iecere bija LU galveno ēku gleznot, taču cilvēki kļuvuši prasīgāki. Skatoties skices, izskanēja jautājumi: kur kāpnes, kur lukturi, kur tieši tas logs? Ķēros pie nopietna ēkas arhitektoniskā rasējuma. Ēkas siluets izmantots plakātā, uz aplokšnes, uz ielūguma. Uz markas attēlots LU ģerbonis, bet 1. dienas aplokšnes zīmoga grafiskajā zīmējumā redzams Lielās aulas fragments — ērģeļu un sienas līniju ritmi. Manā ziņā bija vizuālā puse, bet dēls veica elektronisko apstrādi ar datoru. Skaisti, ka ielūgumus un prog-

rammas krāsami nodrukāja LU tipogrāfija, marku gan drukāja speciālisti Vācijā.

*Studijā "Applis" viesojušies
ILZE BRINKMANE
un TENIS NIGULIS(foto)*

LU Lielā aula, arhitekts E. Stālbergs

ALISE UN CITI BIBLIOTĒKĀ

LU rektors Juris Zaķis vasaras sākumā izteica priekšlikumu, ka Universitātes dzīvi turpmāk virzīs projekti. Vārds "projekts" (no latīņu val. *projectus* — izmests uz priekšu) šodien indoeiropiešu valodās runājošās zemēs oficiālajā terminoloģijā parasti tiek izmantots kādas izteikti mērķtiecīgas darbības apraksta un rīcības plāna apzīmēšanai.

LU pamatdarbības, kas nosaka tās nepieciešamību, attaisno eksistenci un veido "vizītkarti", ir studijas un pētniecība. Tāpēc projekti "Studijas" un "Pētniecība" ir "pamatprojekti", kuri nosaka visu pārējo projektu mērķus un saturu.

Galvenie studiju un pētniecības darbu 'akadēmiskā nodrošinājuma' projekti ar ievērojamu patstāvīgu nozīmību ir "Bibliotēka" un "Izdevniecība".

Lielākais LU darbības 'materiālā un saimnieciskā nodrošinājuma' projekts ir "Nekustamais īpašums". Tas nosaka LU "ārēji redzamo lielumu" un tāpēc var būt nozīmīgs pievilcības faktors.

Mūsdienīgs un moderns ir šodien īpaši nozīmīgais 'informatīvā nodrošinājuma' projekts "Informācijas tīkli un sistēmas".

Atsevišķā grupā izdalāmi 'sociālā nodrošinājuma' projekti: "Veselības aizsardzība", "Ēdināšana un ēšana darba laikā", "Studentu sociālais nodrošinājums", "Mācībspēku un darbinieku sociālais nodrošinājums", "Rehabilitācija un sports".

Uz sarunu aicināju viena no servisa projekta "Bibliotēka" izstrādes vadītāju, LU bibliotēkas direktoru GUNĀRU MANGULI.

LU bibliotēkas direktors Mangūļa kungs

— Viena no visievērojamākām grāmatu kolekcijām pasaulē ir Oksfordas Bodleiansas bibliotēka, daudzi speciāli brauc uz Tartu bibliotēku. Kā Latvijas Universitātes bibliotēka jūtas šajā kontekstā? Vai esat interesanti ar kaut ko savu?

— Protams, Latvijas Universitāte un arī tās bibliotēka nevar lepoties ar tādu pastāvīgas ilgumu un grāmatu fondu bagātību kā šeit pieminētās ievērojamākās kultūras iestādes. Tomēr jāatzīmē, ka LU bibliotēka ir trešā lielākā bibliotēka Latvijas valstī, tās fondos ir vairāk nekā 2,1 miljons iespaiddarbu apmēram 50 dažādās valodās. Mūsu grāmatu krātuvēs ir atrodamas unikālas grāmatas, kas izdotas sākot ar 15. gadsimtu, ir daudz retu rakstu oriģinālu, ir antīkās literatūras klasiķu Senekas, Horācija, Cicerona u.c. darbi oriģinālvalodā, ir franču filozofu D'alambēra, Didro, Ruso, Voltēra u.c. dzīves laikā izdotie darbi, kā arī LU bijušo profesoru P. Šmites, P. Zālītes, E. Felsberga, E. Stranda u.c. privātkolekcijas. Vēl jo projām turpinās reto izdevumu un kolekciju apzināšana un to izdošana lasītāju rīcībā, tā papildinot mūsu nacionālās kultūras vērtību krājumus.

— Atceros savus studiju gadus, kad stāvējām garās rindās Valdemāra ielas bibliotēkā un visbiežāk izdzirdējām frāzi: šādas grāmatas (vairs) nav. Vai situācija ir uzlabojusies?

— Protams, rindas epizodiski veidojas arī šodien (atnākot lielākām studentu grupām vienlaicīgi un arī sesijas laikā), jo studentu skaits Universitātē, bibliotēkas telpu platība un lasītāju apkalpošanas darba vietu skaits jūtami nav mainījies. Tāpēc meklējam variantus apkalpošanas cau-

ludes palielināšanai, perspektīvā plānojam izveidot Filoloģijas bibliotēkas filiāli fakultātes telpās Visvalža ielā. Tuvākā laikā Fizikas - matemātikas bibliotēka daļēji tiks pārcelta uz Zellu ielu 8, pārvietosim Ķīmijas bibliotēku uz fakultātes telpām Kr. Valdemāra ielā 48. Šādas pārdislokācijas turpināsim arī nākošos gados, lai grāmatas maksimāli pietuvinātu potenciālajiem lietotājiem.

Runājot par grāmatām, jāatzīmē vairāki galvenie momenti. Pēdējos gados būtiski izmainījušās studiju programmas, to struktūra un saturs. Bet diemžēl nav daudz tādu katedru un pasniedzēju, kas iesniegtu bibliotēkai mācību literatūras sarakstus, lai mēs savlaicīgi un mērķtiecīgi varētu komplektēt nepieciešamo literatūru.

Otrkārt, grāmatas kļūvušas ievērojami dārgākas, ir finansiālas grūtības to iegādē, iegādāto eksemplāru skaits minimāls (parasti 1 - 2). Tai pašā laikā studenti ļoti bieži neievēro noteikto grāmatu atdošanas termiņu. Tāpēc jāatrod jaunas formas mācību literatūras racionālā izmantošanā.

— savlaicīgi jāsaģatavo un jāpavairo izkopējumi no attiecīgām grāmatām, to nodaļām (pēc pasniedzēju ieteikuma).

— jāorganizē iepriekšēju pierakstīšanos uz pieprasītākajām grāmatām, saīsinot to izmantošanas laiku.

— jānodrošina kopēšanas iespējas visās bibliotēkas filiālēs.

— jāpārorientē studentus uz darbu lasītavās, ievērojami palielinot vietu skaitu mūsu lasītavu zālēs (pašreiz tas ir 5 - 6 reizes mazāks nekā to prasa starptautiskie normatīvi!)

— Kā sevi piesaka elektroniskais katalogs jeb noslēpumainā "Alise"?

— Jau apmēram 2 gadus LU centrālajā bibliotēkā Kalpaka bulvārī 4 darbojas pasu izstrādātā automatizētā informācijas sistēma ALISE (saīsinājums no Advanced Library Information Service), kur bibliotēkas darba galvenie tehnoloģiskie procesi (komplektēšana, katalogizācija, informācijas meklēšana, lasītāju apkalpošana u.t.t.) ir datorizēti. Ceru, ka visi bibliotēkas pastāvīgie lasītāji ir pozitīvi novērtējuši elektroniskā kataloga iespējas un priekšrocības, salīdzinot ar tradicionālo kartīšu katalogu. Elektroniskā kataloga atmiņā pagaidām ievadīta tikai neliela daļa (ap 40 000 nosaukumu) no mūsu grāmatu fonda — pārsvarā dažu pēdējo gadu izdevumi. Tāpēc tiek realizēta retrospektīvās konversijas jeb rekatalogizācijas programma, kas paredz kartīšu kataloga pakāpenisku nomaiņu ar ierakstiem elek-

troniskajā katalogā. Vistuvākā laika uzdevumi ir datoru lokāla tīkla paplašināšana bibliotēkas centrālajā ēkā, jaunu datorizētu darba vietu iekārtošana un ALISEs funkcionālo iespēju paplašināšana. Plānotam arī bibliotēkas daudzo filiāļu datorizāciju un ieslēgšanu kopējā informatīvā servisa sistēmā. Šo pasākumu reālie termiņi atkarīgi no finansiālām iespējām iegādāties atbilstošu aparāturu un dažādi tehniska rakstura problēmām. Vēl jāatzīmē, ka ALISE tiek ieviesta arī vairāk nekā 10 dažādās bibliotēkās Latvijā, Lietuvā un Igaunijā.

— *Kādi ir ievērojamākie dāvinājumi, kurus konkrētos dāvinātājus grūtu pieminēt?*

— Pēdējos gados bibliotēka saņēmusi plašus grāmatu un periodikas dāvinājumus no dažādām Latvijas un ārzemju organizācijām un privātpersonām. Tā ir liela palīdzība mūsu izglītības sistēmas pārkārtošanas un finansiāli grūtajā laikā. Dāvinātāju ir ļoti daudz, rēķināmi vairākos simtos, tāpēc nosauksu tikai dažus pēdējā laika dāvinātājus:

- Zviedrijas Karaliskā bibliotēka;
- Vestfāles Vilhelma universitāte;
- Francijas parlaments;
- Latvijas Kultūras fonds;
- Sorosa fonds;
- Edīte Ozola;
- Ausma Tāne;

— Jānis Ratermanis;

— Armīns Jakunovskis.

LU bibliotēka ir ļoti pateicīga šiem un visiem pārējiem nenosauktajiem dāvinātājiem un cer uz sekmīgu sadarbību arī turpmāk.

— *Vai ir mērķis, pēc kā tiekties?*

— Apzinoties, ka LU bibliotēkas pamatzdevums ir informatīvā servisa nodrošināšana LU studentiem, mācību spēkiem un zinātniskajiem darbiniekiem, paralēli tradicionālajām darba metodēm izvirzām jaunus uzdevumus atbilstoši šī laika garam un saturam:

*Paplašināt zinātniskās periodikas (operatīvāko jaunākās zinātniskās informācijas avotu) pasūtīšanu, koordinējoties ar citām bibliotēkām.

*Ekonomiski izdevīgāk zinātnisko presi pasūtīt CD — ROM variantā (2 — 3 reizes lētāk kā tāda paša apjoma informācijas izpildījums pierastajā papīra variantā).

*Tālākā nākotnē jārod iespēja plašāk izmantot pilnteksta datu bāzes ar veselu grāmatu, rakstu krājumu pilnīgiem ierakstiem.

Visu informacionālā servisa struktūru (t.sk. arī bibliotēku) svētākais uzdevums ir nodrošināt jebkuru informāciju jebkuram lietotājam jebkurā laikā un vietā. Lai to realizētu, LU bibliotēkas speciālisti aktīvi piedalās:

1) LU datortīkla un Latvijas akadēmiskā datortīkla projektu izstrādāšanā un realizācijas sagatavošanā.

2) vienotā Latvijas bibliotēku informācijas tīkla LIBNET projekta izstrādāšanā. Šis projekts top LR Izglītības un zinātnes ministrijas un Latvijas attīstības aģentūras vadībā, piedaloties Latvijas vadošo bibliotēku pārstāvjiem.

Uzskatu, ka tieši starpbibliotēku datortīklu izveidošana Latvijā un perspektīvā arī Baltijā praktiski atrisinās bibliotēku sadarbību iespieddarbu komplektēšanā, periodikas koordinētā pasūtīšanā, dažādu datu bāzu un bibliotēku fondos esošo informācijas avotu apzināšanā, meklēšanā un izmantošanā, dodot iespēju pieslēgties no jebkuras vietas vietējiem un starptautiskajiem informācijas tīkliem (INTERNET u.c.).

Tas viss kopumā ievērojami paplašinās radosā darba iespējas un servisa līmeni bibliotēkas potenciālajiem lasītājiem. Tāpēc to arī uzskatu par LU bibliotēkas kolektīva tuvāko gadu galveno uzdevumu.

Jāatzīmē, ka LU bibliotēkas funkcijas un nozīmi LU kopējā struktūrā izprot un atbalsta LU pašreizējā vadība. Ceru arī uz mūsu daudzo fakultāšu un citu struktūrvienību atbalstu un sadarbību mūsu augstskolas kā viena no Latvijas izglītības un zinātnes centriem tālākā attīstībā.

ILZE BRINKMANE

BEST EUROPE

Best Europe ir Eiropas zinātnieku un viņu pētījumu saraksts, kas tiek ievadīts speciālā datubāzē. Saraksts Best Europe tiks pievienots diviem līdzīgiem sarakstiem ar nosaukumu Best North America (labākie Ziemeļamerikā) un Best Great Britain (labākie Lielbritānijā), lai izveidotu starptautisku datubāzu grupu.

LU mācību spēkiem bija jānosūta ziņas par savu darbību Lielbritānijas firmai Longman Cartermill Ltd, kas veido minētās datubāzes. Atbildīgie par sarakstu Best Europe apkopēja faktus un datorā vadāmos tekstus atsūtīja katram pretendentam pārbaudei, lai nebūtu nevēlamu pārpratumu.

Firma Longman Cartermill Ltd piedāvā savu palīdzību zinātniskās koordinācijas un informācijas jomā. Piemēram, ja zinātnieks grib publicēt savu pētījumu, firma palīdz:

- * atrast komerciāla rakstura kontraktus;
- * sameklēt konsultantus;
- * uzlabot pētījuma iznākšanu, sameklējot investīcijas no valsts, sabiedriskajiem un privātajiem avotiem;
- * popularizēt nodaļas vai institūta darbības sfēru;
- * apgādāt ar informāciju, pamatojoties uz universitātes, kurā darbojas zinātnieks, specifiku.

"STUDENTI MAN IR DEVIŠI SPĒKU STRĀDĀT"

Fizikas profesors JAZEPS EIDUSS, kura vārds lasāms arī Best Europe datu bāzes sarakstā. — Šobrīd jūs esat viens no ilggadīgākajiem LU darbiniekiem, pastāstiet mazliet par savas izglītības vēsturi. Kā aizsākās jūsu saistība ar LU?

— Esmu mācījies Rīgas vācu klasiskajā ģimnāzijā, kur ieguvu noderīgus humanitāro zināšanu pamatus, apgūstot grieķu un latīņu valodu, kā arī antīko literatūru. Šīm iegūtājām zināšanām ir bijusi liela nozīme visu manas dzīves laiku. Bet ar LU mana saistība aizsākās 1933. gadā, kad iestājos LU Ķīmijas fakultātē, visai drīz gan studijas bija jā-

gala eksāmenus, kas arī tika apstiprināti ar zinātnisko grādu. Rīgā es atgriezos 1944. gadā, kad arī aizsākās manas darba gaitas Universitātē, piedalījoties arī Fizikas un matemātikas fakultātes izveidošanā. Dienmēl arī šeit viss negāja gludi. 1953. gadā mani apcietināja un notiesāja VDK, un savā darbā Universitātē atgriezos tikai pēc rehabilitācijas 1956. gadā. Kopš tā laika līdz pat šai dienai strādāju Universitātē.

— Vai jūsu darbs LU vairāk ir bijis un ir saistīts ar pedagoģiju vai ar zinātņi?

— Gan ar pedagoģisko darbu, gan zinātņi. Agrāk lekcijas studentiem lasīju ļoti daudz, apmēram desmit studiju kursus — vispārējo fiziku, optiku, atomfiziku, atomu un molekulu spektroskopiju, fizikas vēsturi u.c. gan fizikas, gan ķīmijas, kā arī bioloģijas un medicīnas studentiem. Tā ka pedagoģiskā slodze man vienmēr ir bijusi ļoti liela, bet pamazām, pieaugot jaunai zinātnieku paaudzei, tā ir samazinājusies. Šobrīd lekcijas lasu ļoti mazliet, protams, man ir ļoti žēl, ka tā ir noticis, bet es arī ļoti saprotu, ka ir jādod vieta jaunajiem.

Ar zinātņi nopietni sāku nodarboties sākot ar 1947. gadu, kad aizsākās spektroskopijas laboratorijas veidošanas darbs, kuru es vadīju un kurā tika iesaistīti arī daudzi studenti. It īpaši mani zinātniskie pētījumi saistās ar optiku, spektroskopiju un ķīmij-

kas fizikas nozarēm. Šobrīd vispārējā sliktā LU saimnieciskā stāvokļa dēļ arī mana tēma ir viena no tām daudzajām, kas vairs netiek finansētas. Tādēļ mana zinātniskā darbība ievērojami samazinās. Pavisam nesen biju uzaicināts uz starptautisku kongresu Vācijā, kur savā ziņojumā ieliku visus savus vēl nepublicētos pētījumus, lai varētu vispār uzstāties šai kongresā. Domāju, ka tā būs bijusi mana "gulbja dziesma" zinātnē.

— Kā jūs vērtējat šodienas situāciju LU?

— Šodienas situāciju mūsu Universitātē uzteveru kā radikālu pārmaiņu procesu, kas vēl nav noslēdzies, un man nav arī pilnīgi saprotams. Iespējams, es nepietiekami uzmanīgi visam sekoju. Katrā ziņā domāju, ka pēdējos gados LU ir notikušas nozīmīgas pārmaiņas, ir sācies ceļš uz ievērojamu Universitātes darba modernizāciju, kas pagaidām gan ir palicis nepabeigts.

Es ļoti prēcējos, ka pēc tā atslābuma, kas

bija vērojams pēngad, runājot par LU popularitāti jauniešu — iespējamo nākamo studentu vidū — šogad interese par studijām mūsu Universitātē ir atjaunojusies un ir lielāka nekā bijusi pēdējo gadu laikā. Protams, man kā fiziķim ir skumji vērot, ka ir zudusi un turpina zust interese par fiziku un citām eksaktajām zinātnēm, pieaugot jauniešu interesei par humanitārajām un sociālajām zinātnēm. Es gan arī saprotu, ka tik daudz fiziku kā mēdzām sagatavot iepriekšējos gados, mazajai Latvijai nav nepieciešami, jo jau šobrīd daudzi arī nopelniem bagāti fiziķi ir bez darba. Stipri sašaurinājies pētniecības darbs tādās fizikas nozarēs kā atomfizika, kodolfizika, arī pusvadītājfizika u.c.

— Bet kā ar jauniem pētniecības virzieniem fizikā — pavisam nesen tika izveidota jauna bakalaura studiju programma fizikā — optometrija.

— Optometrija, neapšaubāmi, ir zinātņu nozare, kuras attīstība sabiedrībai ir ļoti vajadzīga, bet vairāk ir saistīta ar medicīnu, nevis tieši ar fiziku, un to kā pētniecības nozari nevar pielīdzināt atomfizikai vai kodolfizikai.

— Latvijā jūs esat pazīstams ne tikai kā fizikas speciālists, bet arī tulkotājs.

— Jau pirms laba laika es pievērsos citam, ar fiziku nesaistītam darbam. Sāku tulkot no latīņu valodas latviešu valodā romiešu dzeju — patlaban iespēšanā atrodas grāmata — Lukrēcijs "Par lietu dabu", kurai esmu uzrakstījis priekšvārdu un komentārus.

— Vai pašreiz Latvijā esat vienīgais, kas nodarbojas ar romiešu literatūras atdzejošanu?

— Šobrīd Latvijā laikam esam divi cilvēki, kas ar to nodarbojas — es un mans bijušais skolasbiedrs Feldhūns, kurš atdzejojis no grieķu un latīņu valodas. Viņš ir profe-

saucis, jo no LU tiku izsleģts un arestēts ar pagrīdes politisko darbību. 1938. gadā pēc atbrīvošanas aizbraucu uz Angliju.

Iestājos Londonas universitātes Bernbeas koledžā, lai turpinātu fizikas studijas. 1941. gadā pirms noteiktā laika nokārtoju

sionāls tulkotājs, es jau esmu tikai amatieris. Patlaban Feldhūns strādā pie Senekas darbu tulkošanas, un ir saņēmis arī Spīdolas stipendiju par savu darbu.

— *Ko jūs vēl nobeigumā vēlētos sacīt?*

— Veidojot šo spektroskopijas laborato-

riju, nodibinot un attīstot šo zinātnes virzienu Latvijā, man ir nācies ļoti daudz strādāt kopā ar studentiem. Bieži piedalījos daudzos studentu pasākumos, it īpaši, kad biju jaunāks. To, ka man vienmēr ir labs kontakts ar jauniešiem, es uzskatu par ļoti pozitīvu

ieziņi savā darba biogrāfijā, un varbūt tieši tas man vienmēr ir devis spēku strādāt. Arī tagad, kad man jau ir, varētu teikt, ļoti daudz gadu, jūtos spējīgs strādāt tālāk.

*Ar profesoru Jāzepu Eidusu sarunājusies
MAGDA RIEKSTIŅA*

TIEK TURPINĀTAS ENDZELĪNA TRADĪCIJAS

Starp Latvijas Universitātes docētājiem, kas iekļauti datu bāzē "Best Europe" var minēt Filoloģijas fakultātes Baltu valodu katedras profesori INTU FREIMANI. Savu zinātnisko darbību viņa sākusī ar mūsdienu latviešu literārās valodas verbu jeb darbības vārdu izpēti; kandidātes disertāciju viņa aizstāvējusi par vienpersonas verbu jau 1967. gadā. Tieši verbu izpēte Eiropas tautu valodās ir ļoti svarīga. Verbam valodā ir īpaša nozīmība un funkcijas, kas tā pētīšanu padara gan grūtu, gan arī sevišķi interesantu. Verbs ir visnozīmīgākā vārdsķira filozofiskā aspektā, jo tas nosauc galveno materiālās un arī garīgās pasaules pastāvēšanas nosacījumu — kustību un attīstību kā darbību, procesu, stāvokli, arī pazīmi. Verbus lieto ļoti bieži, un parasti tie ir daudznozīmīgi. Verbs tad arī ir bijis un sintakses jomā vēl tagad ir I. Freimanes īpašu interešu objekts. Disertācijā aizsāktos jautājumus viņa vēlāk risinājusi plašāk; galvenie šo pētījumu virzieni: verbu semantiskā klasifikācija un saistāmība; valences teorija; vienkārša teikuma sintakses teorija. Īpaši pētīta viena verbu grupa — skaņu verbi, Baltu valodu verbi, bet īpaši skaņu verbu pētījumi pasreiz organizēti starptautiskā mērogā ārzemēs; tos vada Maincas universitātes profesors Valters Bizangs (šajos pētījumos I. Freimane nepiedalās). I. Freimane savos pētījumos centusies izmantot jaunākās valodniecības atziņas. Atbilstoši tā laika iespējām LVU Redakcijas un izdevniecības daļā ir publicēti divi darbi: "Latviešu valodas skaņu verbi" (1983) un "Latviešu valodas skaņu verbi. Distributīvs apraksts." (1984), kaut gan patiesībā tai būtu bijis jābūt vienai grāmatai, taču tajā laikā Universitātes izdevniecībai nebija iespējams publicēt vienā darbā vairāk par 5 autorloksnēm, tāpēc darbs tika sadalīts.

Profesore I. Freimane pievērsusies arī valodas kultūras problēmām. Viens no viņas nozīmīgākajiem darbiem ir 1993. gadā iznākusi grāmata "Valodas kultūra teorētiskā skatījumā" (470 lpp.). Pētījumus valodas kultūras teorijā viņa sākusī 1978. gadā, kad katedra (toreiz tā bija Latviešu valodas katedra) I. Freimanei uzlicēja docēt valodas kultūras pamatu kursu. Šim kursam latviešu valodniecībā nebija vienota teorētiska pētījuma, tāpēc to vajadzēja izstrādāt. Darbs tapis atbilstoši Baltu valodu katedras tradīcijām: katedras darbā bieži ir bijis jā sastopas ar nepieciešamību izstrādāt docējamo kursu teorētisku pamatu. Katedrā vienmēr ir valdi-

jusi nopietna darba atmosfēra, koleģu vērtējumi bijuši objektīvi un stimulējoši, tos nav ietekmējušas personiskas simpātijas, antipātijas, izdevīgums vai neizdevīgums. Gribētos, lai tā būtu arī turpmāk. Šo lietīško profesionālo attieksmju atmosfērā ir tapuši daudzi republikā un pasaulē nozīmīgi darbi daudzās valodniecības nozarēs; piemēram, A. Ozola pētījumi latviešu literārās valodas vēsturē, leksikoloģijā, sintaksē u.c. LU goda doktore A. Laua ir izveidojusi teorētisku pamatu vairākām nozarēm — fonētikai, leksikoloģijai, frazeoloģijai un frazeogrāfijai. Professore M. Rudzīte ir latviešu dialektoloģijas kursa un attiecīgās nozares dibinātāja un visā pasaulē pazīstama latviešu vēsturiskās gramatikas pētniece; par grāmatu "Latviešu valodas vēsturiskā fonētika" viņa nupat saņēmusi ASV akadēmiskās organizācijas "Ramave" nodibināto izcilās latviešu fonētiķes Annas Ābeles balvu. Šo faktu minējumu varētu vēl turpināt. Galvenais — Universitātes Baltu valodu katedras docētāji godam turpina katedras dibinātāja J. Endzelīna novēlējumus un attīsta tās latviešu valodniecības nozares, kas svarīgas gan zinātnē, gan studentu izglītošanā.

I. Freimane uzsvēra, ka viņai ir liels prieks strādāt šādu tradīciju gaisotnē. Viņas grāmata par valodas kultūras teoriju ir liels

darbs, kur ieguldīti piecpadsmit gadu pūliņi. Par to I. Freimane, tolaik docente, 1993. gada 14. decembrī aizstāvēja disertāciju habilitētā filoloģijas doktora grāda iegūšanai. Par šo darbu ir daudz pozitīvu atsauksmju gan no latviešu, gan igauņu, gan lietuviešu zinātniekiem. Igauņu valodnieks H. Sāri ir atzinis darba nozīmību starptautiskā līmenī.

Visi profesores I. Freimanes zinātniskie pētījumi ir izmantojami studentu auditorijā.

Eiropas datu bāzē ievadīti dati par profesores I. Freimanes pētījumiem latviešu literārās valodas kultūras teorijā un arī par mūsdienu latviešu valodas sistēmas, it īpaši sintakses izpēti. Pasreiz latviešu valodniecībā pamatīgāk izpētīts vienkāršs teikums, un tas ir likumsakarīgi, jo vienkāršs teikums ir sintakses pamatvienība. Taču pienācis laiks arī salikta teikuma un teksta pamatīgākai izpētei modernā skatījumā, tāpēc profesore I. Freimane nolēmusi īpaši pievērsties latviešu valodas saliktā teikuma pētīšanai, bet teksta sintakses jautājumus pēti viņas doktorande Ilze Lokmane. Novēlēsim viņām panākumus!

*Intu Freimani uzklusijusi
AIJA ŠULTE*

Prof. I. Freimane (otrajā rindā no kreisās) starp latviešu valodniekiem Baltu valodu katedrā

220 GADUS VECS PADOMS

Gothards Frīdrihs Stenders 60 gadu vecumā uzrakstījis "Augstas gudrības grāmatu". Rakstījis latviešiem, kas līdz tam zinājuši tikai Biblii.

Pats mirdams uz kapa līcis rakstīt: "Še aprakts G.F. Stenders. Latvis. Dzim. 1714 miris 1796". Vācietis būdams, latviešu bērniem sastādījis "Bildu ābici". Kāpēc Vecais Stenders mīlēja Latviju un latvie-

šus? Lieki jautat tiem, kas pasi mīl, bet citi jau nesaprātis tik un tā.

Lai mūsu zinību tempļa jubilejā piemums atnāk 220 gadus vecais padoms.

"Patēst, mīļi Latvieši, tā kā ta dievbaltjāsana der pie visām, proti, garīgām lietām, tā der ta gudrība ir pie sām, kā pie visām citām laicīgām vajadzībām. Jo vairak viena tauta istā, labā gudrībā pieaug, jo bhjas latnie ceļās.

Šūdrāis jūn visā likstē lidzēties, negūdrāis arbienu grūst, kamēr isgaist. Šūdrība aplaimo valdīsanas, gudrība dara jēni auglīgu, gudrība dod prieku, veselību, mantas un līgu dābosanu."

"NORIT PLAŠA SADARBĪBA AR CITU VALSTU AUGSTSKOLĀM"

— tā apgalvoja LU Zinātņu prorektors profesors **RIHARDS KONDRATOVIČS** un laipni piekrita pastāstīt sīkāk par LU kontaktiem ārvalstīs.

— Patlaban mūsu Universitātei ar dažādu ārvalstu augstskolām ir noslēgti 26 sadarbības līgumi. Plaša sadarbība norit ar vairākām Vācijas augstskolām, it īpaši ar Minsteres universitāti, arī ar Maincas universitāti, ar šīs universitātes kolēģiem sadarbojas LU Vēstures un filozofijas fakultāte. Mūsu fiziķi aktīvi strādā Hanoveras universitātē, ar Berlīnes Brīvo universitāti labi kontakti ir izveidojušies juristiem. Joprojām ir saglabājušies un turpinās kontakti ar Rostokas universitāti, kura šoruden svinēs savu 575. gadu jubileju, tātad tieši par pieciem gadu simtiem ir "aizsteigusies priekšā" mūsu Universitātei, ar Ščecinas Domskas un Krakovas universitātēm Polijā. Veiksmīgi norit arī mūsu salīdzinoši nesen aizsākusies sadarbība ar Skandināvijas valstu augstskolām — kopā ar Stokholmas universitātes kolēģiem šobrīd strādā LU Pedagoģijas un Bioloģijas fakultāte, kā arī Stokholmas universitātes bibliotēkā pastāv Baltijas centrs, kurā ir stažējušies filologi. Ekonomikas fakultātei savukārt ir aizsākusies sadarbība ar Linčepingas Ekonomikas skolu. Īpaši var pieminēt Orhūsas universitāti Dānijā, kuras kolēģi ir snieguši lielu palīdzību LU Politoloģijas katedras izveidei Eiropas līmenī.

Joprojām pastāv labi kontakti ar augstskolām-tuvākajās ārzemēs, t.i., ar Viļņas un Tartu universitāti. Varētu sacīt arī, ka sadarbojamies ar Maskavas, Sanktpēterburgas un Kijevas universitāti.

— *Ja varētu izvērtēt, ar kuru augstskolu vai augstskolām LU ir visciešākie sadarbības līgumi?*

— Var noteikti apgalvot, ka visciešākā sadarbība LU notiek ar Minsteres universitāti, kura līdz šim ir sniegusi ļoti lielu atbalstu studiju procesa tehniskajā nodroši-

nāšanā. Ar Minsteres universitātes palīdzību LU Svešvalodu fakultātē ir izveidots Valodu centrs, kurā ir iespējams, izmantojot datortehniku, apgūt nev ien vācu, bet arī angļu un franču valodu, ir iespējams mācīties gan individuāli, gan grupveida nodarbībās. Pats jaunākais sūtījums, ko esam saņēmuši no Minsteres kolēģiem, ir audiolaboratorija, ko sastāda ļoti moderna svešvalodu apguvē pielietojama tehnika. Pagājušā gada beigās no Minsteres universitātes saņēmām arī tipogrāfijas iekārtas. Līdz tam vienīgā mūsu Universitātē pieejamā iespiedtehnika bija novecojusi rotoprintveida tipogrāfija, ko izmantot dažādu mācību līdzekļu iespiešanai bija ļoti problemātiski. Šobrīd jaunās tipogrāfijas iekārtas jau ir uzstādītas un atrodas Baznīcas ielā 5, un ir paredzēts, ka savu darbu jaunā tipogrāfija sāks ar LU 75 gadu jubilejai veltītu Universitātes pasniedzēju biogrāfijas nodrukāšanu. Bet, izsakot pateicību Minsteres kolēģiem par dāvinājumiem, LU Senāts Minsteres universitātes rektori profesori Mariju Vaznu ir ievēlējis par LU filozofijas goda doktori un četri Minsteres universitātes mācībspēki ir saņēmuši rektora atzinību.

— *Kā es saprotu, sadarbība ir aizsākusies jau kriētni sen, bet kādas ir jaunākās aktivitātes?*

— Eiropas Kopienā līdzās dažādām citām programmām, kā piemēram, TEMPUS, ir izveidota PHARE programma, kuras ietvaros notiek triju specialitāšu pārstāvju — grāmatvežu, menedžeru un dažādu iestāžu — firmu, banku u.c. — pārvaldes speciālistu — kvalifikācijas celšana vai pārkvalifikācija, piemērojoties jauniem apstākļiem. PHARE programma darbojas 25 valstu dažādās universitātēs

un, 12. augustā ar franču kolēģu daleģācijas ierašanos ir aizsākusies arī LU iekļaušanās PHARE programmā un tajā piedalās vairākas mūsu Universitātes struktūrvienības — Matemātikas un informātikas institūts un Grāmatvežu kvalifikācijas celšanas centrs un Pasvaldību darbinieku kvalifikācijas celšanas centrs līdz šim jau ir piedāvājuši iespējas iepazīties ar jaunāko grāmatvedībā, datortehnikas izmantošanu grāmatveža darbā un tagad šo darbu turpinās saistībā ar PHARE programmu. Ir plānots, ka ar PHARE programmu sadarbošies mūsu universitātes. Profesionālās atjaunotnes centrs. Katrā gadījumā franču kolēģi bija patīkami pārsteigti par pasākumiem, kas pie mums jau ir veikti, un ir priecīgi par aizsākušos sadarbību. Ir paredzēta iespēja mūsu pasniedzējiem stažēties dažādās PHARE programmas dalīb-augstskolās, kā arī ārvalstu pasniedzēju darbs, apmācot LU mācībspēkus šeit.

Tātad var droši apgalvot, ka mēs Latvijas Universitātes triju gadsimta ceturksņu jubileju sagaidām, noritot plašai un ļoti vērtīgai sadarbībai ar citvalstu augstskolām, un kā mūsu mācību spēkiem, tā studentiem ir iespēja iepazīties ar studiju procesu daudzās valstīs. Jau vienīgi vācu akadēmiskā apmaiņas dienesta, kas organizē citu valstu studentu apmācību dažādās Vācijas augstskolās, darbības ietvaros ik gadu apmēram 20 LU studentiem tiek piedāvāts studēt Vācijā. Joprojām aktīvi strādājam arī TEMPUS programmas ietvaros.

Sarunājusies MAGDA RIEKSTIŅA

GRIBĒJU KAUT KO CITĀDU - IZVĒLĒJOS LATVIJU

Tā neiztāstītu, kā Latvijas Universitātē studē ne tikai pašmāju studenti, bet arī viens otrs no tālākām zemēm atbraukušais. Dīemžēl šobrīd neizdevās noskaidrot statistikas datus par dažādu ārvalstu studentu studijām LU fakultātēs, bet toties man izdevās sastapt un uz sarunu aicināt KRISTĪNI MILLERI no Minsteres, kura šogad ir nolēmusi klausīties lekcijas LU Filoloģijas un svešvalodu fakultātē.

– *Kristīne, kā tu izlēmi braukt studēt uz Latviju?*

– Minsterē es studēju romanistikā – franču un itāļu valodu, psiholoģiju un arī baltistikā. Tā arī radās interese par Latvi-

ju, latviešu valodu. Patsvarami man studiju biedri, kas izlēmuši studēt ārzemēs izvēlas Franciju vai Angliju. Man gribējās kaut ko citādu, tāpēc atbraucu uz Latviju, izmantojot DAAD (tulk. vācu akadēmiskais apmaiņas dienests) palīdzību. Es arī saņemu man piešķirto DAAD stipendiju. Šobrīd Latvijā no Minsteres ar šo stipendiju esmu vienīgā, cik man zināms, citi vācu studenti pārsvarā aizbrauc studēt uz Krieviju, bet tāpat kā Latvijā viens students studē Igaunijā. Uz Rīgu atbraucu pavisam neilgi pirms studiju sākuma – 29. augustā. Jāsaka gan, ka Rīgā neesmu pirmo reizi – šeit pabiju jau pagājušajā gadā.

– *Kādi ir tavi iespaidi par Rīgu un par Latviju?*

– Esmu dzirdējusi sakām, ka Rīga esot līdzīga Minsterēi, bet, manuprāt, tā tas nav. Rīgas Vecpilsēta noteikti ir vecāka par Minsteres Vecpilsētu, šeit bieži ir sastopamas ēkas jūgendstila arhitektūrā, kādu Minsterē tik pat kā nav. Latviju vēl īpaši daudz neesmu apceļojusi, bet cik nu esmu redzējusi – daba man šķiet ļoti skaista.

Kas man šobrīd visvairāk nepatīk – tie ir dzīves apstākļi, dzīvoju Burtnieku ielas studentu kopmītnē un neskatoties uz to, ka kopmītnes atmosfēra ir jauka, sadzīvē sagādā daudz problēmu. Ļoti labprāt vēlētos savu dzīves vietu mainīt – kaut vai uz kādu citu LU studentu kopmītni.

– *Kā tu jūties mūsu Universitātes studiju atmosfērā?*

– Es klausos lekcijas baltu valodniecībā un literatūrvēsturē kopā ar trešā, ceturtā kursa latviešu filologiem, un ceturtā kursa

svešvalodniekiem – franču filologiem. Godīgi sakot, mācības šeit man sākumā likās tādas kā pie mums skolā. Nē, nē, ne jau apgūstamās vielas, bet gan pasniegšanas metodikas ziņā. Biju pieradusi, ka lekcijās notiek diskusijas – šeit tā nav, pasniedzējs vienīgi lasa un studenti pieraksta. Minsteres Universitātē nepastāv arī tik stingrs lekciju plāns un lekciju sadalījums atbilstoši kursiem kā šeit – lekcijas ko noklausīties studenti var izvēlēties brīvāk. Man ļoti patīk, ka LU, it īpaši franču filologiem, studentu skaits lekcijās ir neliels. Vispār latviešu studenti man liekas ļoti jauki un komunikabli, ir viegli ar viņiem kontaktēties.

Man jau bija iespēja iepazīties ar kādu latviešu studentu tradīciju – Aristoteļa svētkiem. Man tas liekas ļoti apveicami, ka jaunajiem studentiem, uzsākot studijas LU, tiek rīkoti šādi svētki. Vācijā šādas tradīcijas nav.

– *Vai tev brīžiem nerodas problēmas ar latviešu valodas prasmī?*

– Nē, tā kā savas pamatzināšanas man jau ir un latviešu valodu visu laiku dzirdu apkārt, īpašu problēmu ar saprašanos man nav. Protams, gadās, ka ir grūti sekot pasniedzēja stāstījumam.

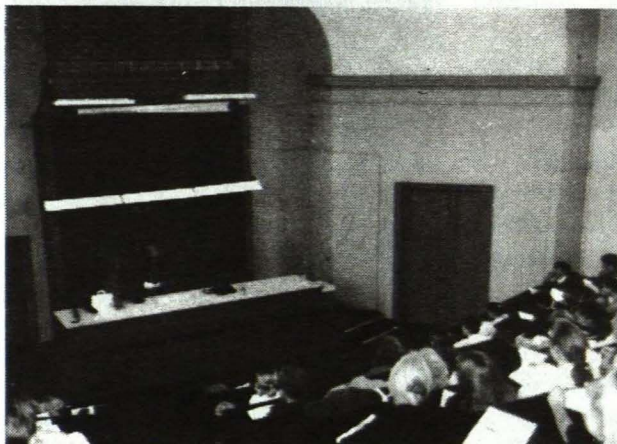
– *Tavi nākotnes nodomi un aizraušānās?*

– Par nākotni vēl grūti skaidri ko pateikt. Labprāt gribētu strādāt Latvijā – Ārlietu Ministrijā vai vēstniecībā. Aizraušanos man ir daudz – spēlēju flautu, nodarbojos ar zirgu jāšanas sportu, ziemā labprāt slēpoju, daudz lasu.

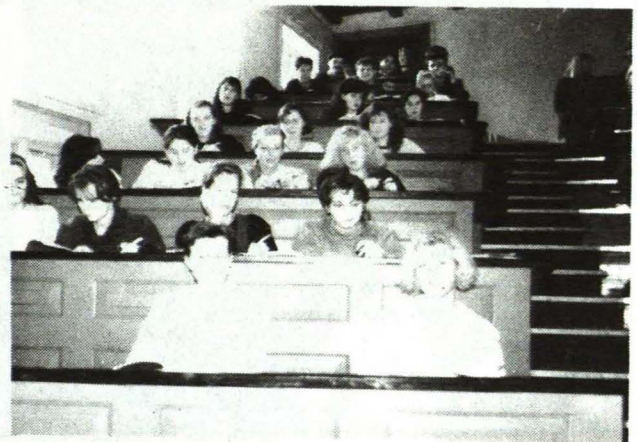
Ar KRISTĪNI MILLERI sarunājusies
MAGDA RIEKSTIŅA.

LIELĀKĀ LU AUDITORIJA - KRONVALDA BULVĀRĪ 4

Bioloģijas fakultātē nesen tika atvērta jauna auditorija. Pašlaik tā ir pati lielākā visā Universitātē – tajā lekciju var vienlaicīgi noklausīties 200 studentu. Šī auditorija ir arī pati modernākā – lekcijās tiek izmantoti mikrofoni ar kuru palīdzību mācībspēks un studenti lieliski var dzirdēt viens otru, nemaz skaļi nerunājot. Profesors Kaspars Kroders ar to bija strādājis tikai divas reizes, taču atzina: “Man patīk šie mikrofoni. Es domāju,

ka studenti man dzird. Neviens vismaz ausis nespīcē un pēc tam arī nēžēlojas, ka nav dzirdējis. Bez tam, ja būs vajadzība, laborante solīja arī kodoskopu.”

Auditoriju apskatījuši INESE SIKSNA
un TENIS NIGULIS (foto)

LU MUZEJA JAUNIEGUVUMI

Latviešu Centrālās Padomes
nozīmīte

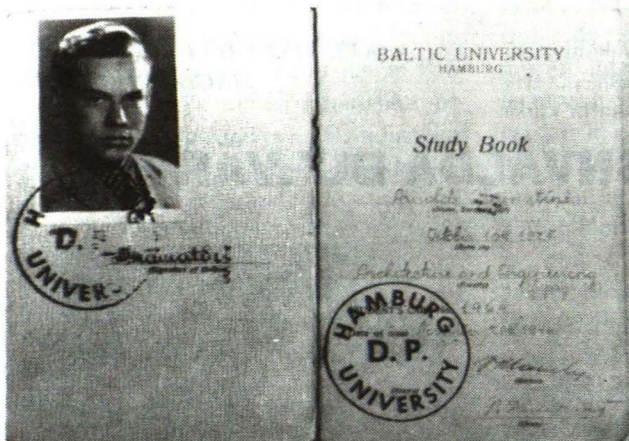
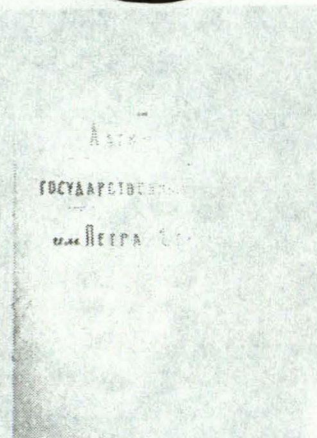
Stīgas elektrometrs, kas piederējis
Fricim Gulbim, kas bija viens no
labākajiem Latvijas fiziķiem 20.—
30. gados. 1944. gadā emigrējis uz
ārzemēm un bijis viens no Baltijas
Universitātes Pinneburgā
dibinātājiem

Gramatas, ko dāvājis Amerikas latviešu apvienības Latviešu
institūta pārstāvis Bļodnieka kungs

Darba Sarkanā karoga ordenis, piešķirts P. Stučkas varda
nosauktajai Universitātei

Prof. Frici Gulbja
Trīsvaigžņu ordenis

Baltijas Universitātes
arhitektūras un inž. zinātņu
fakultātes studenta Arnolda
Grāmatiņa studiju
grāmatiņa

No.	Subject	Teacher	Reported for account:		Status of Examination
			Begin	End	
1.	Higher Mathematics	Assoc. Professor P. Krasovskis	27.1.42	28.5.42	NR. 111
2.	Higher Mathematics Exercises	Docent L. Krasovskis	27.1.42	28.5.42	Accepted (by Balodis) 24.9.42
3.	Descriptive Geometry	Professor F. Vībke	27.1.42	28.5.42	passed sufficient mark
4.	Descriptive Geometry	Professor F. Vībke	27.1.42	28.5.42	accepted mark
5.	Geometry	Docent A. Krasovskis	27.1.42	28.5.42	passed sufficient mark
6.	Geometry Exercises	Docent A. Krasovskis	27.1.42	28.5.42	passed sufficient mark
7.	Propaganda of Architecture	Professor P. Krasovskis	27.1.42	28.5.42	passed sufficient mark

Par saviem krājumiem informējusi
LU muzeja direktore
IRENA ONDZULE
Foto liecības sniedzis
TENIS NIGULIS

STUDIJAS UNIVERSITĀTĒ

20.gadi

Ārsts **KARLIS SKALDERS** bija iestājies Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātē jau tālajā 1919.gadā. Publicējam viņa atmiņas par 1.semestri. Tagad viņam ir 93 gadi un viņš ir visvecākais LU absolvents. Viņš ir daudz cietis Sibīrijā, kur viņš zaudēja dzirdi un redzi, un arī vēlāk, atgriežoties Dzimentē.

"1919.gada maijā, pēc 5 mēnešu Padomju karaspēka okupācijas un miera noslēgšanas ar Maskavu, iestājās rosīga sagrautās saimniecības atjaunošana. Rīgā radās liels zinātnieku sakopojums.

1919.g.27.septembrī Universitātes aulā rīta pusē notika mācības spēku un studentu sanāksme. Pievakarē Operā notika dibināšanas sanāksme, kurā piedalījās prezidents K.Ulmanis, sabiedriskās organizācijas un studenti. K.Ulmaņa runa bija īsa un saturīga. Viņš aicināja Universitātes studentus nest gara gaismu tautā. Rektors Felsbergs izskaidroja Universitātes nākotnes uzdevumus.

Pareizticīgo semināra telpas, kuras vēlāk nosauca par "Anatomikumu", nodeva Medicīnas fakultātei. Dekāns Zariņš uzrunāja klātesošos ar piezīmi, ka tie ir divas grupas, iesācēji un studenti, kas turpina studijas.

Pirmā nedēļā studentiem uzdevums bija sakārtot Medicīnas fakultātes telpas. Mazgājām grīdas, logus, durvis un pat sienas. Anatomikuma zālē, kur logi bija uz Daugavas pusi, atradās četri galdi cilvēku mirstīgajām atliekām.

DAŽAS ATMIŅAS PAR LU

Nākošajā nedēļā sākās lekcijas. Liku preparēšana izpalika, jo ar morgu nebija saskaņota rīcība.

Gribu pastāstīt par saviem pasniedzējiem. No Zviedrijas bija ieradies prof. Bahmanis. Viņa lekcijas anatomijā bija ļoti interesantas, ar dažādām piezīmēm un piedzīvojumiem, kas mūs uzjautrināja. Vācu valodas zināšanas, izrādījās, vairākumam izpalika, bet, to neievērojot, viņa lekcijas radīja dzīvu interesi. Ja es runāju par ķīmiju, tad atceros neorganiskās ķīmijas prof. Centnersvēru. Viņš bija poļu tautības. Lekcijas lasīja krievu valodā. Ja lekcijas laikā notika kāda sarunāšanās mūsu starpā, viņš pārtrauca lekciju un paziņoja, ka turpinās to, kad beigsies troksnis. Nākošās lekcijās neviens nedrīkstēja pat iepīkstēties. Man ļoti simpatizēja viņa disciplinētā uzvedība.

Organiskās ķīmijas prof. Fišers lekcijas lasīja ātrā tempā. Tā ka grūti bija pierakstīt un atzīmēt. Ja lekcijā izteica nesaprotamu frāzi, viņš atvainojās un to atkārtoja.

Ķīmijas fakultātē bija lekcijas par dabas zinībām un ģeoloģiju, ko lasīja prof. Popovs — īsts zemes zinātnieks. Viņam bija veselas kolekcijas dažādu akmeņu un kristālu, ko deva taustīt studentiem. Savās lekcijās viņš neaizmīrsa pat zvaigznes un debesis. Nākošos gados viņa lekcijas atzina par nevajadzīgām.

Vēl jāpiemin prof. Krinbergs. Viņš pasniedza fizioloģiju un tās ķīmiju. Nosvērts, mierīgs un mazrunīgs. Eksāmenos viņam bija savdabīgs gājiens. Pasniedza rakstiski studentam vairākus jautājumus, uz kuriem būs jāatbild un atļāva padomāt, bet viņš pats nodarbojās ar lasīšanu vai rakstīšanu. Visgrūtākās bija organiskās ķīmijas analīzes. Nu tad bija jāsagatavo "špikers". Tie gāja no viena studenta pie otra.

1919.g.5.oktobrī Rīgai tuvojās vācu karaspēks Bermonta vadībā. Es iestajos kā brīvprātīgais pulkveža Zommera bataljonā. Jāsaka, ka uzbrukumu apturēja tieši studenti un skolnieki. Es biju feldšeris. Mēs vāciešus padzinām līdz pašai robežai, kur tiku ievainots kājā. Par cīņām pret Ber-

montu saņēmu trīs zvaigžņu ordeni un divas medaļas. Pavisam man piešķirti 13 ordeņi un medaļas.

Novembra beigās demobilizējos un nākošā dienā ierados Anatomikumā, kur medicīnas studenti grieza un dalīja mirušos. Studiju 1. semestris bija vairāk teorētisku lekciju veidā, tādēļ kontakts ar slimniekiem un slimnīcām nebija.

Vēl nedaudz par sevi. Medicīnu pabeidzu studēt 1928.gadā, zobārstniecību — 1932., bet Varšavas medicīnas kara akadēmiju — 1934.gadā ar pulkveža pakāpi. Mana specialitāte ir žokļu un sejas ķirurģija, ko ieguvi Vīnes Universitātē, kā arī Vīnē un Berlīnē pie privātiem ārstiem. Līdz karam strādāju Sarkanā Krusta galvenā valdē ar uzdevumu radīt I Palīdzības organizēšanu slimnīcās un apmācībās kursu veidā. Vadīju Aizsargu galvenajā štābā sanitāro daļu. Uzrakstīju grāmatu ar ilustrācijām četros izdevumos "Anatomija, fizioloģija, pirmā palīdzība un higiēna". 1940.gadā fakultātes padomei iesniedzu savu disertāciju, taču 1941.gada 14.jūnijā mans ceļš veda lopu vagonā pavisam citur. Esmu sešu redzamāko organizāciju goda biedrs. Tagad aicinu turēties kopā un cīnīties par savu Tēvu zemi.

30.gadi

ARNOLDA CILDERMAŅA vārds Latvijas Universitātei nav svešs. Viņš bija tās pirmais komunistiskās partijas sekretārs.

— *Ar ko jums asociējas vārds Latvijas Universitāte?*

Attēla trešajā rindā no apakšas otrais no kreisās

— Es mācījos Inženierzinātņu fakultātes Kultūrtehnikas nodaļā. Studiju laiks asociējas ar darbu. Es biju mazturīgs, tā-
(Turpinājums 18.lpp.)

(Turpinājums no 17.lpp.)

pēc man bija jāstrādā. Lekcijas tikpat kā neapmeklēju. Lielu daudzumu tā laika studentu varēja apzīmēt ar vārdu "mūžīgais students". 40% studentu strādāja paralēli mācībām. 7% studijas pabeidza pēc 10—12 gadiem. Kas bija ļoti centīgs, beidza ātrāk. Bet jaunībā jau cilvēki ir laiskāki, viņiem patīk uzdzīvot. Sevišķi korporeļi bija lieli uzdzīvotāji. Viņi arī bija no turīgām aprindām.

Pirms paša K.Ulmaņa apvērsuma es biju studentu biedrības "Zemgaliņa" priekšsēdētājs. Tajā lielākā daļa bija sociāldemokrātiski noskaņoti cilvēki, bija arī komunistiski un centriski noskaņotie.

Katru piektdienu mums notika sanāksmes ar referātiem par zinātņi, politiku, vēsturi. Braucām ekskursijās uz Franciju, Vāciju, Poliju. Ar kuģi pa Baltijas jūru braucām, lai apskatītu Stokholmu, Helsinkus, Sāmsalu. Eiropā mēs satikāmies ar kreisi noskaņotiem studentiem, piedalījāmies viņu sanāksmēs.

No 30. gadu Universitātes mani izslēdza. Tā kā es biju 30. gadu sākumā nelegāli iestājies komunistiskajā partijā un darbojos antifašistiskajā komitejā Rīgā, kas vērsās pret K.Ulmaņa diktatūru, mani izslēdza no LU oficiāli uz 99 gadiem, kā arī no studentu biedrības "Zemgaliņa". Padomju laikā 1940. gadā mani atjaunoja pēdējā kursā. Es noliku gandrīz visus eksāmenus. Sākās Lielais Tēvijas karš un mani evakuēja. Faktiski, lai absolvētu LU, man vajadzēja aizstāvēt diplomdarbu un nolikt vienu eksāmenu.

— *Vai jūs atceraties interesantus, jautrus atgadījumus, kas saistīti ar studijām?*

— Es uzreiz nevaru pateikt. Esmu vecs, neatceros. Šādas tādas anekdotes bija par patsniedzējiem.

A.Cilderna kungs nepastāstīja īsti studentiskus nedarbus. Viņš bija sarkastisks, kad atcerējās dažas politiskas nianšes.

— 1934. gadā slēdza kreisās organizācijas, bet ne "Zemgaliņu", jo mūsu filistri bija tādi cienjami cilvēki kā Rainis, E.Veidenbaums, G.Zemgals. Biedrība bija dibināta jau 1895. gadā Rīgas Politehniskajā institūtā. Tā kā daudzi filistri, piemēram, A.Kalniņš, kas bija Zemnieku Savienības līderis, K.Ulmaņa draugs, kļuva labējā noskaņoti, "Zemgaliņa" eksistēja arī Ulmaņlaikos. Tā kā labējie filistri ziedoja organizācijai naudu, viņi bija ieinteresēti to saglabāt. Pēc apvērsuma biedrības valdi vairs neievēlēja, bet iecēla tajā filistrus. Viņiem drīz apņika tā "valdīšana" un viņi piekrita neoficiāli ievēlēt neoficiālo valdi.

Korporeļi ļoti ālējās— dzēra, uzdzīvoja,

tērēja naudu. Parasti, kad kreisajiem, sociāldemokrātiem Esplanādē notika demonstrācijas, I. Maija svinēšana, viņi traucēja ar savu uzvedību. Kreiso pasākumos korporeļi dziedāja "Apsēgloju melnu kuili!" Ak, tagad viņi dzied "Daugav's abas malas"?

Arhitektūras fakultātes students **ROBERTS STRAUTS** savas studijas uzsāka 1928. gadā, bet pabeidza 1950. gadā, tomēr sevi par "mūžīgo studentu" neuzskatīja, jo īstenie "mūžīgie" savas studijas bija sākuši jau 1919., 1920. gadā un tās turpināja visu Latvijas brīvvalsts laiku.

— *Ar ko jums asociējas vārds Latvijas Universitāte?*

Majoros 1936. gadu augusta

— Latvijas Universitāte bija mācību iestāde ar iestāšanās konkursu, kas bija liels visās fakultātēs. 1931.gadā es iestājos korporācijā "Tālavija". No vienas puses tas man nepatika, jo ierobežoja manu brīvību, laiku, bet no citas— es ieguvu daudzas garīgās vērtības. Pateicoties korporācijai, jaunieši izkopa savu uzvedību, mācījās būt par sabiedriskiem cilvēkiem. Mums visiem bija sava pašcieņa un to aizstāvēt bijām vienmēr gatavi. Pat ar ieročiem rokā. Divkaujas bija aizliegtas, bet tās tomēr slepus notika ar rapieriem un divkauju pistolēm. Gods ir augstāks kā nāve. Esmu piedalījies divkaujā, taču negribu lielīties...

— *Ko jautru atceraties no studiju laikiem?*

— Profesors J.Vitols, saukts Ješka, bija īsts burvju mākslinieks. Vienreiz viņš mums paprasīja, vai mēs protam tādu joku— novilkt vesti, nenovelkot žaketi. Mēs to nemācējām, bet viņš to izdarīja. Citreiz profesors prasa: "Cik dimensijas ir dzēšgumijai, kas atrodas viņam uz galda." Kamēr mēs

atbildējām, ka trīs— garums, platums un augstums, dzēšgumija nozuda un profesors teica, ka tā tagad atrodas ceturtajā dimensijā.

Vienus Jāņus svinējam pie nākošā arhitekta, toreiz visjaunākā LU studenta 16 gadus vecā Jāņa Dāvja. Viņš bija pretalkohola biedrības biedrs. Mēs apligojam viņu, Lielupes vasarnīcu, tajā vakarā nerunājam par alkoholu. Taču te kāds uzsāka dziesmu "Kādam saimniekam pie mājām krūmos dzīvoj' čigāni". Vārda "alus" vietā tika dziedāts "sviestu". Tā dziesmas saimnieks lika saviem pušiem "kilo sviesta izmaksāt" un dziesma beidzās īsti pretalkoholiski:

"Saimnieks nu ar saviem pušiem
Sviestu ēd un liksmojas!"

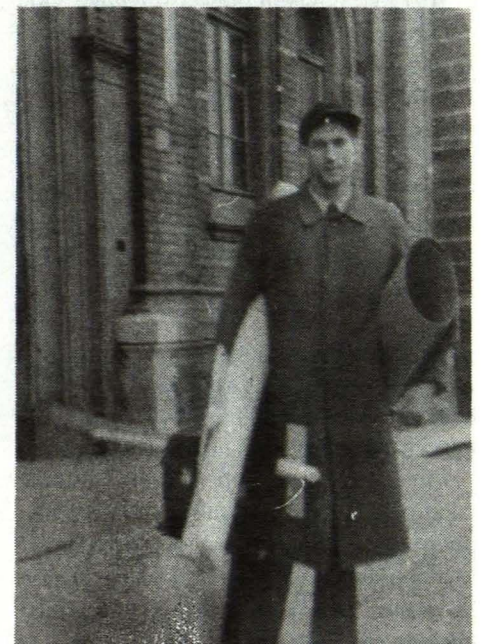
40.—50.gadi

Pēckara laika Arhitektūras fakultātes students **TEODORS NIGULIS** jau vienpadsmit gadu vecumā centās uzrādēt savu pirmo projektu.

— *Jūsu pirmā asociācija, dzirdot vārdu — Latvijas Universitāte?*

— Tā ir ļoti nopietna mācību iestāde. Tajā nav tik viegli tikt iekšā, nav arī viegli beigt. Manā laikā studijas noritēja pēc vecās, Latvijas laika programmas. Fakultātē bija tikai Latvijas mācību spēki, neviena no Krievijas. Tikai ap 1947. gadu mums sāka mācīt sociālistisko realismu arhitektūrā. Latvijas laika profesori Birznieks, Stālbergs u. c. bija izcilas personības un zinātnieki, viņus nevarēja tik vienkārši izmest no Universitātes.

Man patika fakultātes mācību sistēma. Profesori audzināja jauno paaudzi, kura pārņēms viņu pieredzi. Mācību spēki

strādāja ar kopīgu mērķi gatavot Latvijai jaunus arhitektus, viņu darba turpinātājus. Mūsu fakultātes mācību spēkus, studentus padomju vara uzskatīja par reakcionāriem. Kad es mācījos 1. kursā, mums bija tikai viena komjauniete. 1948., 1949. gadā komjauniešu skaits pieauga, taču, cik atceros, nepārsniedza skaitli — 5.

— *Vai studējot ir pastrādāts kāds nedarbs?*

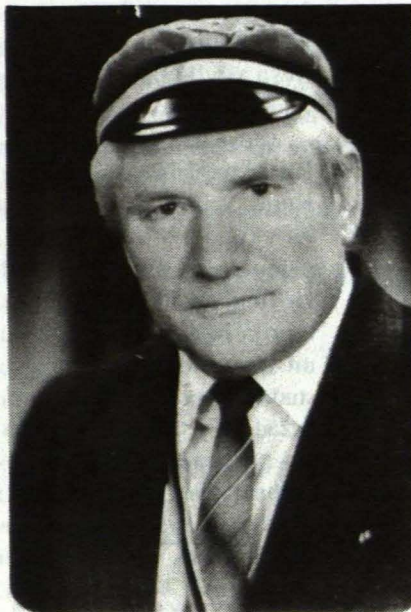
— Viens no nedarbiem, kādā veidā āzējām savus kursa biedrus, bija tušas traipu "izliešana" uz tikko pabeigta projekta. Protams, mēs nelējām darbam virsū tušu, bet tas notika tā — uz baltas lapas uzlējām tušu, pagaidījām, lai nožūst, tad izgriezām tušas traipu un uzlikām uz projekta lapas blakus vecai, tukšai, apgāztai tintes pudelītei. Students, kas atgriezās pie sava darba, to ieraudzījis, parasti sastinga kā sālsstabs.

Interesants bija gadījums ar prof. Štālbergu. Es biju izgatavojis teātra projektu bez ugunsdzēsēju kāpnēm. Profesors ar to nebija mierā. Es aizstāvējos, ka drošības sistēmas ir labas un ka skatītāji var mierīgi pagaidīt, kamēr skatuves daļa nodegs vai ugunsgrēks tiks nodzēsts. Uz to Štālbergs teica: "Jūs ar saviem nerviem varbūt varat gaidīt, bet es ar saviem gan ne!" Tā nākamajā projekta skatē viss bija kārtībā.

*Atmiņās ieklausījusies
AIJA ŠULTE*

LU Vēstures un filozofijas fakultātes profesors **KĀRLIS POČS**.

Kārlis Počas skoloties sācis padomju laikā — 1944. g. Rēzeknes pedagoģiskajā skolā, kuru drīz pēc tam likvidēja. Kopš bērnības viņš interesējies par vēsturi. Tēvs, izgājis I Pasaules karu, labprāt dalījies savos karagājieni piedzīvojumos. Šie stāsti, varas maiņas un represijas mudinājušas meklēt atbildes uz vēstures jautājumiem. Tāpēc arī turpmākais ceļš vedis uz Universitāti. Togad izveidojusies patiesi spēcīga vēsturnieku grupa — trīs teicamnieki, viens no viņiem Kārlis Počas, otrs pašreizējais kolēģis Aivars Straume. Pēc augstskolas beigšanas vēsturnieki nebija vajadzīgi, tāpēc katrs meklēja darbu, kur pats varēja atrast. K. Počas to atradis Lietiškās Mākslas vidusskolā, Revolūcijas muzejā, līdz parādījusies iespēja mācīties aspirantūrā. Vēlāk atkal darbs Politehniskajā institūtā, un tad 1964. g. — Latvijas Universitātē. Sācis kā asistents, tad kļuvis par pasniedzēju, docentu un, visbeidzot, arī par profesoru. No 1974. līdz 1983. gadam pabijis arī dekāna godā. Pa visu šo laiku sarakstītas 2 grāmatas un 3 mācību līdzekļi. Pašlaik Kārlis Počas strādā Vēstures un filozofijas fakultātē — Rietumeiropas un Amerikas jauno un jaunāko laiku vēstures katedrā.

— *Profesor, vai vēsturniekam padomju laikos nebija grūti strādāt?*

— Cilvēks jau prot un spēj piemēroties. Mēs atradām tādu tematiku, kas ļāva visu to brīvāk apskatīt, izņemot oficiālos "stampus", kurus nevar apiet, un lietas, kuras nevar citādi traktēt, piemēram, PSRS miermīlība. Par pārējām varēja rakstīt tā, kā tas bija, un var teikt, ka tā analīze, ko devām par Lat-

50.—60.gadi

VĒSTURNIEKS PĒC PAŠA GRIBAS

vijas ārpolitiku, bija visai tuvu reālajai isticnībai. Mazajām valstiņām šī lavierēšana starp Scillu un Hariftu visu laiku ir bijusi. Taču kopumā vienmēr vajadzēja būt uzvilktam, jo zināji, ka seko katram tavam vārdam un grupā ir acis un ausis, kas ziņos.

— *Vai tagad, skatoties uz studentiem, pašam arī bieži neienāk prātā savi studiju gadi?*

— Tas bija tā saucamais "Hruščova atkusnis" tūlīt pēc Staļina nāves, un arī toreiz bija lielas ilūzijas. Atceros, ka pēc XX kongresa pie mums ienāca pasniedzējs Cielavs, klusēdams uzkāpa uz krēsla, norāva Staļina bildi un teica: "Šo bendi vairāk nevar skatīt!" Mēs visi bijām šokā, jo informācija bija visai pieticīga. Baumas, ka XX kongresā kaut kas notiks, bija, bet, kas īsti, neko nezinājām, jo kopmītnēs taču nebija ne televīzoru, ne radio, kas varētu informēt par šo slepeno referātu. Pēc tam bija tāda brīvības sajūta, ka viss būs citādi. Atgriezās represētie, parādījās vesela rinda darbu par GULAGIEM utt., un tam visam bija citāda noskaņa. Tiesa, 50. gadu otrajā pusē sāka "pievilkt skrūves", bet tomēr mēs beidzām uz zināma pacēluma viļņa, un es pat saskatu analogijas ar šo posmu.

— *Vai trakuļības daudz pastrādājāt?*

— Pietiekoši, bet ne pārāk daudz, jo es jau vispār biju centīgs cilvēks. Mums — pirmā kursa studentiem — bija ierādīta milzīga telpa pretim Bastejkalnam, un vecāko kursu studenti allaž nāca pie mums spēlēt galda futbolu un kārtis. Dabiski, ka telpas uz rīta pusi ne vienmēr palika tādas, kādām tām vajadzētu būt, kad samiegojušies devāmies uz lekcijām. Un vienā tādā rītā "iepeld" Vēstures — filozofijas fakultātes dekāns Stanke un rektors Jungens. Atrod, ka galds ir salauzts, gultas atstātas kā kurā, daži vēl gultās, un dabiski, "izlīdināja" mūs visus no kopmītnēm. Tikai pēc pusgada pamazām, ar grūtībām, atkluvām atpakaļ, jo tie jau bija visdrūmākie gadi — kolhozi "noēsti" līdz pēdējam, un lielākā daļa studentu, sevišķi no laukiem, dzīvoja tikai no stipendijām, dažkārt piepelnoties. Tas bija tiešām smags laiks. Jautājums par kino bija ļoti jāapsprīž — iet vai neiet? Man veicās. Dziedot kori, dabūju brīvu karti uz operu, un bija iespēja apmeklēt to bez maksas. Tas bija liels ieguvums. Bet burtiski katra kapeika bija jāskaita, lai izdzīvotu līdz stipendijai.

— *Vai tāpēc, ka bijāt students, tagad nav vieglāk iejusties viņu "ādā"?*

— Var, jo šai sabiedrībā ir būtis, bet grūti, jo ir laika distance — citas intereses, cita pieeja.

INESE SIKSNA

50.—60. gadi

LIELĀS BLĒNAS NEESMU DARĪJIS

Latvijas valsts prezidents
GUNTIS ULMANIS

— *Kādas ir jūsu pirmās asociācijas, izdzirdot vārdus LATVIJAS UNIVERSITĀTE?*

— Kad beidzu vidusskolu, gribēju apgūt ģeogrāfa profesiju. Nevis skolotāja, bet gan zemes pētnieka, ceļotāja profesiju. Biju lasījis un aizrāvējis ar Preževaļski, M. Maklaju. Man ļoti patika vēsture un ģeogrāfija. Tie bija mani miļākie priekšmeti. Bet tai laikā Universitāte gatavoja tikai ģeogrāfijas skolotājus, tomēr es turp devos cerībā, ka iestāšos un vēlāk pārprofilēšos uz Ļeņingradas augstskolu, kurā bija pētnieciskās ģeogrāfijas novirzieni. Startēju neveiksmīgi — eksāmenus noliku, bet kursu neizturēju.

Toreiz visnepopulārākā fakultāte LU bija ekonomisti, kas visiem likās tāds izsmiekla objekts. Valsts to bija nostādījusi tik zemā līmenī, ka tur strādāja tikai šīs specialitātes entuziasti, jo valsts nebija ieinteresēta ekonomistu sagatavošanā. PSRS republikās nemaz nevajadzēja labus ekonomikas speciālistus, jo valstī bija satelītekonomika, centrs Maskavā noteica visus ekonomikas procesus. Tieši tāpēc Ekonomikas fakultātē, kas bija piesātināta ar politekonomiju, marksismu, zinātnisko komunismu, nepietika studentu.

Tā es nokļuvu fakultātē, kas toreiz bija visnepopulārākā un šobrīd ir vispopulārākā. Es esmu gandarīts, ka dzīvē tā ir iegrozījies, jo es gan neticu, ka no manis kaut kas būtu iznācis ģeogrāfijas fakultātē studējot.

Tomēr augstskolā man bija ļoti spējīgi pasniedzēji. Ar baudu varēju klausīties trīs četrus pasniedzējus, kas man palikuši labā atmiņā. Piemēram, pasniedzējs Vilks — "Sarkanās" profesūras spilgts pārstāvis. Viņš bija cietumā iemācījies un pēc tam vismaz 25 reizes lasījis un vēlreiz pār-

lasījis Marksa "Kapitālu". Eksāmenā viņš, izvelkot biļeti, teica tā: "Pirmais jautājums ir Marksa "Kapitāla" 2. sējums, 3. nodaļa, 4. apakšnodaļa, 5. paragrāfs, trešā rindkopa no apakšas. Lūdzu, sāciet!"

Tāds, lūk, bija viņa stils! Bet tikpat labi viņš zināja arī Kurjē, Simonu, citus filozofus un ekonomistus no agrīnās pasaules. Tieši profesora Vilka fundamentālisms, lai arī teorija bija tīri sociālistiska un komunistiska, iemācīja studentus strādāt ar literatūru, dažādiem jēdzieniem, kategorijām, autoru paustajām domām. Es domāju, ka šobrīd varu viņam pateikt paldies, jo nav svarīgi, vai es iemācījos pozitīvus vai negatīvus vērtējumus, ir svarīgi, ka es apguvu šos jēdzienus, kategorijas un spriedumus.

Vēl atceros rektoru Jurgenu, kas arī ir dzīva vēsture. Viņš kategoriski aizliedza uz eksāmenu mācīties pēdējā vakarā. Labāk ieteica aizbraukt iztraktoties kādā zaļumballē, atpūsties un tad doties uz eksāmenu.

Mācījos, pēc manām domām, viduvēji — četrinieka līmenī. Es biju iestāstījis savai vecaimammai, ka vislabākā atzīme tagad ir 4, jo 5 vairs neliek. Viņa tad arī bija pārliecināta, ka mazdēls mācās tik labi kā neviens, jo es visus eksāmenus noliku uz 4.

— *Parasti nesaka, ka studenti palaidņojas, drīzāk — dumpojas, apliecina sevi. Kā bija jūsu laikā?*

— Manā laikā studenti bija dzīvespriecīgi un palaidņīgi, vienmēr gatavi uz visādām ēvergēlībām un izdarībām. Es arī neatrados pēdējās rindās. Esmu gan kavējis lekcijas, gan špikojis. Bet špikošanu es pārtraucu pie profesora Širona, kas bija vēl viens no "Latvijas laika" profesoriem — vesela enciklopēdija. Reiz eksāmena laikā viņš izgāja ārā un es visu kārtīgi norakstīju no grāmatas un izstāstīju perfekti — vēl gudrāk nekā viņš. Bet saņēmu 3 ar mīnusu. Es neprotestēju, jo visu biju nošpikojis.

Lielās blēņas gan neesmu darījis, ne dzinājis, ne kāvējis.

— *Jūs esat bijis arī pasniedzējs LU.*

— Kad atgriezos no dienesta, vienlaidīgi sāku darbu gan ražošanā, gan RPI un LVU kā pasniedzējs. Pasniedzēja darba laiks man ļāva secināt, ka daudz ko mēs

darām aplam, tomēr tik lielas drosmes, lai to pastāstītu studentiem, man nebija. Tikai sarunas ar neklātienes studentiem veidojās daudz brīvākas. Šķiet, ka tas bija pats interesantākais darbs manā mūžā, jo bija iespējams pēc lekcijām sarunāties ar studentiem, uzzināt viņu viedokli.

— *Vai varētu teikt, ka pasniedzēja darbs bija vērtīgāks par studijām?*

— Jā, gan cilvēciski, gan arī lietderības dēļ, jo pasniedzējs rēķina katru minūti, ko students bieži izlieto vieglprātīgi. Es gan negribētu studentus aicināt to nedarīt, jo visam ir savs laiks — to, ko var atļauties studiju laikā, nekad nevarēs atļauties vēlāk, ko var atļauties neprecēts cilvēks, nekad — precēts. Aplams ir tas students, kurš visus studiju gadus būs pavadījis pie grāmatām. Viņš daudz zaudēs no pasaules un cilvēciskās izpratnes.

ROBERTS PUTNIS
DACE KREJERE

STUDENTIEM VAIRS NEMIRDZ ACIS

Kinorežisors ANSIS EPNERS

— *Kādas ir jūsu asociācijas, izdzirdot LATVIJAS UNIVERSITĀTES vārdu?*

— Ļoti, ļoti dažādas. Es vienmēr esmu bijis ļoti aktīvs, un tāpat arī vienmēr opozīcijā. Es mācījos Vēstures un Filoloģijas fakultātē, Latviešu valodas un literatūras nodaļā. Patiesībā es vēlējos studēt žurnālistiku, bet tajā laikā Rīgā tas nebija iespējams un, lai to darītu Maskavā, trūka līdzekļu.

Augstskola ir savdabīgs personības veidošanās laiks, gadi, kuros jaunie cilvēki sevi pašaplēcina, meklē jaunas vērtības. Tāpat notiek rīvēšanās gan ar sevi, gan ar augstskolu.

Es arī biju viens no tiem tipiskajiem studentiem, kuriem 2. kursa ziemas semestris ir kritisks, jo tad students ir pie visa jau pieradis un zina, kas ir jādara. Viss kļūst pārāk ierasts un tad ir vajadzīgas jaunas emocijas. Es to izdarīju, aizbraucot uz pusgadu okeānā silķes zvejot.

— *Jūs arī darbojāties tā laika Universitātes avīzē.*

— Tajā laikā avīzi sauca "Padomju Students" un mums bija brīnišķīga kompānija. Mūs vadīja Dzidra Sondore. Aktīvi darbojās Pēteris Zeile, Rihards Kalvāns, Andris Briedis. Mēs pilnīgi visu darījām paši. Es pats zīmēju dažādas emblēmas, rakstīju stāstus, reportāžas. Tā bija brīnišķīga salīņa lielajā Universitātes jūrā.

— *Un kā bija ar brīvību? Vai jūs pārāk daudz neiegrožoja, nekontrolēja?*

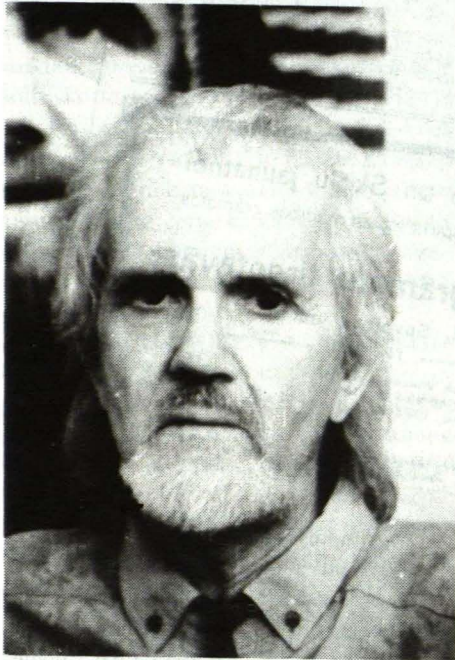
— Man liekas, ka mana paaudze šodien pārāk pārspilēti runā par garīgo apspiešību. Vajadzēja jau uzmanīties, kritizējot, piemēram, LU sistēmu vai kādas sabiedriskas norises, bet, ja cilvēks nebija pārāk orientēts uz lielo politiku, tad tā dzīve nemaz tik sarežģīta nebija. Man laikam vislielākā sadursme ar valdību bija par rakstu, kurā es centos iztēloties, kāda būs studentu dzīve Rīgā pēc dažiem gadiem, — kad būs gan dažādi studentu klubi, gan

dentiem Kultūras Akadēmijā. Kādi ir šodienas studenti?

— Es tagad visu laiku domāju par to, kāpēc studentiem nemirdz acis, kad tie satiekas ar interesantiem un nepazīstamiem cilvēkiem, kāpēc viņos vairs nedeg tā zinātkāre, kas dega mūsos.

Un vēl studenti daudz zaudē, Universitātes fakultāšu izsvaidītības dēļ. Daudzām fakultātēm trūkst savas auras, intimitātes. Ja būtu studentu pilsētiņa, kur gan mācību telpas, gan klubi, gan kopmītnes atrastos vienā vietā, tad valdītu pavisam cita gaisotne, būtu daudz lielāka kopības izjūta.

DACE KREJERE

70.—80. gadi

FILOZOFIJAS PAMATIEZĪME — GARAS RUNAS

Filozofe BAIBA PĒTERSONE

D. K. Vai filozofijas kursa studenti atšķiras no citu fakultāšu studentiem?

— Jā, jo filozofi pēc savas būtības ir snobi. Viņiem patika spēlēt bridžu pie galda, kas ir aplāts ar zaļu galdautu, smēķēt

kafejnīcās. Mani izsauca pat pie rektora Grinberga, kurš aizrādīja: "Vai nu tik vieglprātīgs sapnis ir šodien jāsludina." Tas varbūt tagad liekas naivi, bet tā nu tas bija.

Otrs gadījums bija 1958. g., kad kopā ar citiem LU studentiem biju Kazahijā. Dzīvojām vienā teltī un izdevām savu žurnālu "17 KKS", kura atšifrējums ir "17 Klīdzieni Kazahijas stepē". Un par šo žurnālu ieinteresējās čeka. Nekā politiska jau tur nebija, vienīgi nelegāls žurnāls, kur rakstījām šaržus par pasniedzējiem, par kāršu spēlēm utt.

— *Studenta dzīve nav tikai mācīšanās, jaunu vērtību meklēšana. Tajā ir arī trakulības.*

— Tās jau parasti norisinājās darba laikā kolhozos. Liels pārdzīvojums bija, kad man I kursā, aizbraucot uz kolhozu, kā kursa vecākajam vajadzēja sadzert ar visiem priekšniekiem, lai iegūtu viņu labvēlību. Tā bija pirmā reize, kad tik pamatīgi piedzēros. Vēl piedalījās rūgušpiena dzeršanas sacensībās, kur ieguvu II vietu, jo es izdzēru 13 glāzes, bet Andris Briedis 18.

— *Jūs tagad pats strādājat ar stu-*

cigāru tā ka viss dzīvoklis pēc tam neizsakāmi oda. Tas bija savdabīgs rituāls. Filozofi dzīvoja savu dzīvi, viņi nekontaktējās ar vēsturniekiem, lai gan bija daži precību gadījumi, bija augstprātīgi un ar to pasvītroja savu pārākumu pār citiem.

R.P. Kādas bija studentu attiecības ar pasniedzējiem?

— Ar tiem, kurus mēs uzskatījām par pasniedzējiem, un uz kuru lekcijām mēs

gājām, bija ļoti tuvas. Bet īpašas ēvergēlības es neatceros. Mūsu pasniedzējiem bija simtiem variantu kā zemtekstā pateikt to, kas tad notika. Gan par partijas spēlētājiem, gan par vadošo eliti. No Maskavas pie mums brauca Mamadašvili, Bērins. Tās bija lekcijas, kuras es atcerēšos visu savu dzīvi.

T.N. (fotogrāfs) Un kā ar studentiskajām palaidnībām?

— Es nekad negāju uz fizikulturām, un ar to es kļuva slavēta. Mums tās notika krievu kazarmās Nākotnes ielā, un bija ieliktas dienas vidū. Lai es dabūtu ieskaitī, man lika vasaras vidū, jūlijā mazgāt trepes. Un par atreibību mēs ar Inesi Zanderi nozagām tūristu cirvīti un čehu volejbumbu. Vēl, kā jau es teicu, spēlējām bridžu. Jaunā Vēstures fakultātes pīpētavā, kas atradās trešā stāva kāpņu galā. Mums kursā tika nodibināts Bridža klubs, un bija divas komandas. Tā daža laba lekcija tika pavadīta sīvā sacensībā.

R.P. Vai jūsu filozofijas studijām nebija tā laika zīmogs?

— Jā, mēs apspriedām sociālisma nākotni un iespējamo galu. Tā bija ļoti būtiska tēma — vai tas var vispār beigties. Mums pašiem nebija šīs ticības, mēs dzīvojām ar nolemtības zīmogu. Kā Zālīte teica: "Mēs dzīvojām kā priekšpēdējā latviešu inteliģences paaudze."

Bet filozofijas studijas vairāk balstījās uz Rietumu 20. gadsimta filozofijas mācībām. Mācoties, izejot cauri dažādu laiku domātāju atzinumiem, krietna daļa aizrāva un studenti kādu brīdi kļuva par hēgeliešiem vai kantistiem.

Mokoša problēma bija, kas būs ar marksismu, ar sociālismu. Par to mēs daudz runājām, arī ar pasniedzējiem.

D.K. Ar ko atšķiras jūsu studiju laika studenti no šodienas studentiem?

— Ne ar ko lielu, tikpat slinki vien ir. Varbūt šodienas galvenā atšķirība — tagad ir ļoti skaidri jāapzinās ko darīs, kur ies, cik nu tas pie mums ir iespējams.

Sociālisma laiks bija brīnišķīgs ar to, ka tas bija bezatbildīgs.

DACE KREJERE
ROBERTS PUTNIS

STUDENTS

Maksā 1 rubli.

Nr. 1.

Pirmdien, 25. septembrī, 1922. g.

RĪGĀ, 25. septembrī.

Milzum daudz aplēptas enerģijas, spēju un gribas goj latvju studentos. Gandrīz visi latviešu studentu radošie spēki, augstākie ideāli un motīvi ir neizmantoti un bezdarbīgi. Mūsu jaunie spēki un centieni — labākie visā cilvēka dzīvē — vēl neattīstīti jeb novirzīti nederīgā, nedabīgā virzienā. Mūsu pašapziņa un pašdarbība vēl rūšē, kā lemsis izostītā saimniecībā.

„STUDENTS” ir pilnīgi neatkarīgs brīvas lemas par latvju. Vīpā atradis vietu visu ierostājumā un sacerēti ar pasdarību, uz savu spēku un spēju apzināšanos un izkopsana. „STUDENTS” grib palīdzēt komitētiem visu zinātniskās studijas klausītāvas, laboratorijās un mājās, sniedzot sīku informāciju par Universitāti un katru fakultāti. Cerams, ka arī mūsu mācības spēki bus izpildīgi dodot vienā otrā gadījumā nepieciešamos norādījumus. „STUDENTS” grib veicināt studentu tuvināšanos un saimniecību darbu visā visu organizāciju zinātniskā, mācības un

Augstskolas literatūru

pagodināties studentībai piedāvāt visplašāka izvēle. Obligatorio aržemju izdevumus turpmāk apmeklēs par **sevišķi mērenām cenām**, par piem.

Rauber, Anatomie,	iesieta Rbl.	108.—	1.
" "	" "	162.—	2.
" "	" "	214.—	3.
" "	" "	216.—	5.
" "	" "	148.50	6.
Kayser, Physik, brošēta	Rbl.	162.—	
Smith, Chemie,	iesieta Rbl.	202.50	
Strassburger, botanik,	" "	105.—	
Stöhr, Histologie,	" "	142.—	

Studentiem un Skolu jaunatnei visizdevīgāki iepirkt savas mācības grāmatas

„LETAS” grāmatu tirgotavās:

RĪGĀ, Suvorova ielā Nr. 4

Tālr. 6-83

Liepājā, Ostmales un Volkales ielu stūrī.
Daugavpilī, Vladimira ielā Nr. 19.
Rēzeknē, Lielā Nikolaja ielā Nr. 38.

Tālr. 4-52.
Tālr. 94.
Tālr. 78.

Latviešu valodā iznākūbas grāmatas turam pastāvīgo krājuma, lāpat arī daļu no citādu. Retākās grāmatas: angļu, franču, vācu, u. c. valodās.

Ikvienā pasaules universitātē ir masu informācijas līdzekļi, kas nodrošina informācijas apmaiņu starp studējošo pasauli un ārpusauli. Šajā materiālā gribu kaut nedaudz atainot LU periodikas un tajā strādājošo likteņus.

„Ap brīvu, neatkarīgu, akadēmisku domu un dzīvām, derīgām idejām „STUDENTS” grib

daktori - izdevēji: K. Brandts un K. Upesleja. Avīze reklamē, ka nupat iznācis „Universitātes kalendars” 1922./23 A./G., kuru sastādījis K. Upesleja. Kā reklamēts: „Kalendars nepārsējama satura un derīgs katram. Dabūjams visās grāmatu un rakstāmlietu tirgotavās. Vairumā. Torņa ielā 4

LAIKS, KURU DĀVINĀM JUMS...

pulcināt visus latviešu studējošos, neatkarīgi no viņu ticības, uzskatu vai politiskās pārliecības, neatkarīgi no viņu piederības pie vienas vai otras studentu grupas un organizācijas. Visus latviešu akadēmiskās jaunatnes spēkus „STUDENTS” grib tuvināt savā starpā un aicināt kopējā darbā un draudzīgā apvienībā. Mūsu pašu studiju dzīvē un apstākļi, kopējie akadēmiskie pienākumi no vienas puses, un Latvijas neatkarības, latvju tautas un zemes mīlestība un centieni pēc iespējamās garīgās un materiālās labklājības no otras puses, — ir tas pamats, kas mūs visus var vienot kopējā darba saimē. Te mūsu saprašanās. Te mūsu biedrīkums un dzīvesprieks.”

Citāts, kas publicēts 1922. gada 25. septembrī laikraksta „STUDENTS” 1. numura ievadrakstā, kuru droši vien sacerējuši re-

Studentu Padomes grāmatnīca (ieeja no Jēkaba ielas).” Laikraksts savukārt iespiests „Grothius” drukātavā Rīgā, Vecpilsētā 8.

Gatavojot laikraksta „Universitātes Avīze” numuru, veltītu LU 75 dzimšanas dienai, vēl nezinām, vai to varēs nodrukāt LU tipogrāfijā Baznīcas ielā 5. Ļoti ceram. Tāpat redakcija ir saņēmusi rektora profesora J. Zaķa svētību, lai taptu Apgāds „Latvijas Universitātē”, kuram piederēs arī LU grāmatnīca Raiņa bulvārī 19. Mūs spāmo cerība, ka Universitāti vada goda vīrs, un arī pārējie no LU vadības dzīvē iemieso teicienu: vīrs un vārds. To rādīs laiks un notikumu gaita.

„STUDENTS” iznāca līdz 1940. gadam. LU desmitgades svētkos iznāk arī akadēmiski - sabiedrīks laikraksts „STUDENTU DZĪVE” ar vadmotīvu:

Ja gribi latvis būt —
Dzīvo latvju garā!
un ievaduzrunu: Mūžam starot Latvijas saulē —
mūsu zinātnu tempim — Latvijas Universitātei!

Numurā publicēta statistika par studējošo skaitu Universitātē no 1919. gada 18. septembra līdz 1929. gada 18. septembrim, kur 1919./20. g. no 1262 studējošiem 685 (54,3%) bijuši vīri un 577 (45,7%) sievietes, bet 1928./29. g. — no 7617 studentiem vīriņu jau ir 5657 (74,3%), bet 1960 studentes veido tikai 25,7%. Nelūkojoties uz

samera tiešo studējošo skaitu, beigušo desmitgadē tomēr ļoti maz:

Fakultāte	Vīr.	Siev.	Kopskaits
Arhitekti	21	7	28
Filologi	25	46	71
Inženieri	97	2	99
Mechāniķi	118	1	119
Kiniķi	144	63	207
Lauksaimn.	202	45	247
Mediķi	384	369	753
Vet.mediķi	33	19	43
Mat. - dab. zin.	39	43	82
Juristi - tauts.	284	38	322
Teologi	29	6	35
	1376	630	2006

Pašlaik studentu akadēmiskais laikraksts ir „UNIVERSITAS”, kura pirmais numurs iznāca 1930. gada 15. februārī (šobrīd turpi-

na iznākt Ņujorkā, ASV) "Juventus" bija nacionāli akadēmiskais laikraksts atturības kustībai un reformētai dzīvei.

Padomju varas gados tika radīts preses izdevums "STUDENTU AVĪZE", kura iznāca no 1940. gada 5. novembra līdz 1941. gada 19. jūnijam. Vācu okupācijas gados LU sava laikraksta nebija. 1949. gadā iznāca avīze "PADOMJU STUDENTS" ar apakštitulu: "LVU partijas biroja, rektorāta, LĻJKJS un arodkomitejas orgāns". "PADOMJU STUDENTA" apakštitula tekstā izmaiņas notika 1958. gadā, kad LVU deva Pētera Stučkas vārdu, un 1967. gadā, kad LVU saņēma Darba Sarkanā Karoga ordeni.

Laiki mainījās, līdz ar tiem laikrakstu nosaukumi un vadmotīvi, bet priekš, ka līdz ar politisko teātri visi preses cilvēki nekļuva par zverinātiem ākstiem, bet tikai lieliskiem aktieriem sai izrādē. Par to liecina redakcijā esošo dienasgrāmatu ieraksti. Man bija interesanti lasīt un ceru, ka ierakstu fragmentu publicēšana to autoriem atsauks jaukas atmiņas, bet jums, lasītāji, radīsies savs priekšstats par žurnālistiem.

"PADOMJU STUDENTA" dienasgrāmata sāka 1964. gada 3. septembrī.

"No rīta nu gan bija bedrīgs skats. Likās, avīze pavisam tukša — absolūtais vakuums jau nu nē — divi raksta gabaliņi nodrukāti tipogrāfijā. Bet vai tad tas dod cerības aizpildīt grandiozo "Pad. St."? Uz pusdienu atmosfēra uzlabojās, ja... Ja nebūtu noticis traģisks starpgadījums — Mārai piezvanīja Zeile no MA (Mākslas Akadēmija — red. pieb.) un piedāvāja darbu "Dz. B." ("Dzimitenes Balss" — red. pieb.). Alga — naudas kalni. Vēsts iespaids bija graujošs. Dzidra un Maiga nenolaida bezspēcīgi rokas, tā rezultātā Mārai saruna ar b. Duhanovu.

Pret vakaru negaisa mākoņi tomēr izkliņda. Atbildīgā sekretāre optimistiski (vai ne vieglprātīgi?) apgalvoja: "Man šķiet, avīze būs pilna."

Ar manis piedalīšanos tika pieņemts kautrīgs lēmums: rīkot Mārai izvadīšanas balli; ja viņa nekur neies, balle būs jo krāšņāka.

Kas sodiēn bija atnākusi pie mums? — Rihards (Kalvāns — red. pieb.), Kalniņa Māra no ģeogrāfiem, no Vestures nodaļas

pasūtīja 60 eks.(!), Plotnieks Andris (tika kritizēta viņa sniegbaltā šalle), Gaida (vai rākas reizes), Aivars (paslaik atkal runā pa telefonu, šoreiz tēma ir briesmīga: par dāmām — viena viņam pēc gabarītiem derot, tālāk noklausīties un citēt neuzdrošinos). Ja, un tad vēl bija Niedre (stundas laikā uzrakstīja labu feļetonu "pa savu līniju" — vēsturiekiem), Buls... Visus jau neuzskaitīsi.

Māra (Treimane — red. pieb.) un Dzidra (Sondore — red. pieb.) ceļ savu politisko līmeni kādā tur seminārā. Ar to tad nu uzdrošinos paziņot, ka šodienas aktīvā daļa redakcijā beigsies.

L.(aizdomas, ka Maiga Lejiete — red. pieb.) 27X"

"Mēs beidzām politisko izglītošanos un atgriezāmies redakcijā. Edīte aizgāja, Aivars (Straume — red. pieb.) palika un grūtsirdīgi pētīja piezīniju grāmatīgu, beigās lūdza, lai es uzgriežot vienu no savu simpātiju numuriem ("Paklausies, kas tur atbildēs...") Atbildēja vīriša balss.). Dzidra aicināja uz redakciju Juri Viškeru, gaidīja, gaidīja, tad smagi nopūtās un aizgāja. Trīs minūtes pēc tam šis simpātiskais jauneklis ieradās. Un minūti vēlāk aizmuka. Acimredzot "indīgās" Treimanes dēļ. Goda vārds, negribēju viņu nokaitināt. Nepaguvu pat pateikt, ko Dzidra lūdza.

Sēžu un rakstu par zīmējumu izstādi. Aivars aizgāja reizē ar Juri, bet nu atgriezies un sēd. Saka: "Ja cilvēks sāk nodarboties ar filozofēšanu, viņš ir beigts cilvēks." Hm... varbūt, ka tā ir.

Par izvadīšanas balli esmu ar mieru. Labāka gan būtu palikšanas balle. Goda vārds, negribas iet projām. Bet... Bet... Bet... Nu jā, tā pati alga... Varbūt Duhanovs ar rektoru ko izgudros.

P.S. Aivars izlasīja, nobijās par teikumu, kurā rakstīts, ka filozofēšana kaitīga. — bet, goda vārds, pats viņš to teica! Uzgriezta uz visspīrāko radio (tur raidījums par komjau-natnes varonīgo pagātni), tad izpētīja "Kinoekrānus" un uzlūdza mani uz "Čekas darbinieku". Iešu. Tiesām, man idejiski jāaug.

M."

"Dzidra plāno rītdienas numuru: — Edīte, pirmā lapā ieraksti trīs kriminālistus, un pie-liec to vienu pavāru klāt.

28.X."

S. Berca MAKSLAS GRAVIERU DARBŅĪCA

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ Nr. 28. Tāl. 21027

Latvijas Universitātes Makslas Gravieru Darbnīca
darbojas no makslas grāmatu, ar
tehniskajiem, mākslīgajiem, zinātniskajiem
un citiem darbiem.

Latvijas Universitātes Makslas Gravieru Darbnīca
darbojas no makslas grāmatu, ar
tehniskajiem, mākslīgajiem, zinātniskajiem
un citiem darbiem.

Studentu cepures

platmales

Ed. Krūmiņa

cepuru un platmaļu fabrika
Rīga, Kr. Barona ielā 59

Latvju Siev. Nac. līga

Brīvības ielā Nr. 24 (ieeja no Lūču ielā)

Piedāvā pagatavot, studentu or-
ganizāciju karogus, gaida segas
grezņi izšūtas, loģu aizkurus ar
ornam, organizāciju krāsās, mēbeļu
drāžas, studentu krāsu lentas u. t. t.

Tālrunis 27988

Pieprasiet visur

jau no 1865. g. pazīstamus

mineralūdenus

"Top vākti materiāli "P. Stud." 500. nu-
muram, Dzidra graiza bildes un noslēpumai-
ni atceras, ka Plotnieks (Andris) bildi esot
devis pie lielā pulksteņa (kad?.. šorīt (!)).
Man toties ir ļoti stipras aizdomas, ka tas tā-
jā bildē nemaz nav Andris Plotnieks.

— Meitenes, es domāju: Aivaram arī jā-
griez rokas nost! Un Mārai izgriezīsim galvu
un tās rozēs, vairāk neko.

Tā runā Dzidra, Edīte (Pastare — red.

(Turpinājums 24.lpp.)

Ja gribi latvis būt —
Dzīvo latvju garā!

Latvijas Universitātes 10 gadu svētkos.

STUDENTU AVĪZE

AKADĒMISKI-SABIEDRISKS LAIKRAKSTS

Redakcija un kantors — Rīga,

Alburtas ielā Nr. 6, str. 3, tālrunis Nr. 3-144-4.

Runā stundas: Otdienas un piektdienas no plkst. 18—19.

Sudrabiņu maksas:

piektdien — 25 sant., teksta — 25 sant., sūdin. dijs — 20 sant.

— 3% vārdi nodokļa.

Maksā 20 sant.

1.

Piektdien, 27. septembrī

1927

(Turpinājums no 23.lpp.)

pieb.) taisa vienu aptauju par "Pad.St" un piepesi iekļiedzas:

— Meitenes! Vienam... vienam... tā patīk "Padomju Students", ka viņš raksta, lai izdodot biežāk!

Ries jau bija izdomājies atsaukumu tam vecajam faktam, par "P. Stud." 15 gadu pastāvēšanu, jo vakar redakcijā iekļida avīzes 1948. gada komplekts. Šodien konstatējam, ka tas vēl nav LVU, bet "Pad. Jaunatnes" izdevums, tāpat viss skaidrs, viss kārtībā. (...) Pirmais numurs, biedri, ir bijis 1949. gadā! Nevis 1948., un Pēteris Zeile nekļūdās vis! 21.XII."

Ieraksti no 1976. gada dienasgrāmātām:

"Baigie netaiņi! Sēž līdz 10tiem vakarā, nekā nedara. tikai ēkst un pīkst, gaida ciemiņus, bet pieklājīgi saņem neprotās... (Un tā joprojām).

Uzminiet, kas tie tādi!

Māris (aizdomas, ka Melgalvs — red. pieb.)

P.S. Nodot direktīvu PSKP vēstures katedrai savākt ziedojumus manam fondam. Citādi bildi netaisišu!!! 21.X."

"Esmu ļoti skrobīgs par to, ka redakcija taisās ignorēt manu materiālu par politisko dziesmu! Vai jūs tiešām nesaprotiet, kā tas pašlaik ir vajadzīgs un cik politiski nozīmīgu darbu jūs izdarīsit, ja šo materiālu publicēsiet! Man vairāk nav ko teikt..."

Guntars (šķiet, ka Mašiņš — red. pieb.)
30.XI"

Slava lielajam Staļinam, mūsu uzvaru organizētājam un iedvesmotājam!

VISU ZEMJU PROLETARIĒSI SAVIENOJĒTIJIES!

PADOMJU STUDENTS

«PADOMJU JAUNATNES» IZDEVUMS

№ 4 (70) Trešdien, 1948. g. 25. februāri

Par stabiliu mieru un drošību

Pasaulis Savienības Bruņoto spēku atbalstam, lai šajā kara laikā izveidotu pastāvīgu mieru un drošību pasaulē, kas aizņemtu Latvijas Republikas iedzīvotājus un Latvijas Republikas iedzīvotājus.

Latvijas Republikas iedzīvotāji ir pārliecināti, ka vienīgi ar Latvijas Republikas palīdzību un Latvijas Republikas iedzīvotāju palīdzību var izveidot pastāvīgu mieru un drošību pasaulē.

Latvijas Republikas iedzīvotāji ir pārliecināti, ka vienīgi ar Latvijas Republikas palīdzību un Latvijas Republikas iedzīvotāju palīdzību var izveidot pastāvīgu mieru un drošību pasaulē.

Latvijas Republikas iedzīvotāji ir pārliecināti, ka vienīgi ar Latvijas Republikas palīdzību un Latvijas Republikas iedzīvotāju palīdzību var izveidot pastāvīgu mieru un drošību pasaulē.

"Māri M.! Lūdzu, esi tik laipnīgs un atsauc atmiņā tos laikus, kad tu šogad maija mēnesī rektorāta sēžu zālē iemūžināji momentu "Tā vimpļa pasniegšana, kas bijis kosmosā". Avīzē bija divas bildes (Nr. 33, 1976. g. 27. maijā). Pēc tam ilgojās komjau nišu sekretārs Juris Goldmanis, viņu savukārt tirda liels priekšnieks — viet.kom.pr.j.s J. Ostrovihs. Ar vienu vārdu sakot: bildes vajag albumam, kas tiek gatavots konkursam. Tā tev trakoti atbildīga sefte! Vizma, 27.XII."

"Bet es šito grāmatu uzšķīru tieši pēc mēneša 28.IV, un galīgi nekas nav uzrakstīts. Un, kad ienāk redakcijā, tā grāmata vienmēr ir paslēpta kaut kur apakšā, tā ka nevienam pat prātā nenāk, ka šī tur ir, un, ka tur ko var arī ierakstīt.

dzirksteles izbirst
uz visām pusēm
es vidū stāvu
un raudu

apnicis man
starp dzirkstelēm klusēt
un par to
saņemt naudu
Lūdzu — dzejolis!
Māris M. 1977. g. 28.IV."

Ieraksti no 1982. un... gadiem:

"Šoreiz slavas dziesma jādzied Anitai (Martinsoni — red. pieb.), kura savā paspārnē pieņēmusi dažu labu "noklīdušu" cilvēku.
K. Edvīns (Kamoliņš — red. piez.) 1982.g.. 18.XII."

"Esmu ienākusi ciemos. Dzirdu liksmu, drusku seksuāli noskaņotu mūziku (drūms

pavasaris) un klusu darba dunu. Skrapsti pildspalvas. Vārdu sakot, trudovīje budži!

Mārtiņpuķe liksmo, kaut saplēsusī pēdējās zeķubikses. Tā, redz, iet, ja darba laikā dejoj!

Vēl joprojām tiek taisīts 1500. numurs. Ho-ho! Čālīte (Aija — red. pieb.) 1984. g. 17. IV."

"Katram cilvēkam ir vismaz viena vieta, no kuras "iziet", bet vajag, lai būtu arī, kur "ieiet". Šī telpa laikam tāda ir. Un ne tikai telpa? Vai ne?

Kāda, kas te reizēm ienāk (Redakcija ļoti domā, ka tā ir Līksma Bebre)
Arī šodien, fizmatdienā."

"Nupat uznākusi "melnā bedre" (kā teica Iveta (Mediņa — red.pieb.)). Nekā neiet. Divas reizes taisām vienu numuru, un no kļūdām vaļā netiekam. Te gulošs, bārdu apaudzis Krabis (Redakcija ļoti zina, ka tas ir Zigurds Vaivods) lumumbiešu vietā, te onkuļi samainījušies... (domātas fotogrāfijas — red. pieb.). Protams, vēl daudz maziņas kļūdiņas. Jāgaida marts ar labvēlīgākām atmosfēras, zvaigznāju utt. ietekmēm.

Ilze (aizdomas, ka Brinkmane — red. pieb.) 1985. g. 28.II."

"Dievīga publika, dievīga akustika! Centāties, cik spējam! Paldies par aplausiem un ziediem! Labprāt tiksimies vēl!

Helmuts Kalniņš, Romualds Ancāns (abi no ansambļa "Divi par maz, trīs — par daudz"). 1985. g. 14.XI."

"Pie mums pirmo reizi — Ieva jebšu Draiskuma. Saprotu, saprotu, sajūsmība negrib rīmties, aplausi nemiļīgi — kā teiktu Krabucis — epohāli!

Esmu seīt no 8.00 ritā un domāju uzka vēties līdz 19.30.

VISU ZEMJU PROLETARIĒSI SAVIENOJĒTIJIES!

Padomju Studentis

Ar Darba Sarkanā Katoņa ordeni apbalvotās
PEITRA STUČKAS LATVIJAS VALSTIS UNIVERSITĀTES
PAUŠOAS KOMITEJAS, REDAKTĀVA, LIETI, KOMITEJAS, ADMINISTRĀTĪVAIS DALES

20. 005.21. 21. gada
Centurien, 1970. gada 23. aprīlī.

Jauniēši un jauniētes!
eatlaidīgi apgūstiet marksisma-
eņinisma teoriju, zinātnes un
eņnikas kalngalus! Esiēt uzīcīgi
Leņina novēlējumiem, esiet
aktīvi komunisma cēļāji!

Jaunie komunisti jubilejas gadā

Latvijas komunistu jaunatne ir pārliecināta, ka vienīgi ar Latvijas Republikas palīdzību un Latvijas Republikas iedzīvotāju palīdzību var izveidot pastāvīgu mieru un drošību pasaulē.

Latvijas komunistu jaunatne ir pārliecināta, ka vienīgi ar Latvijas Republikas palīdzību un Latvijas Republikas iedzīvotāju palīdzību var izveidot pastāvīgu mieru un drošību pasaulē.

Latvijas komunistu jaunatne ir pārliecināta, ka vienīgi ar Latvijas Republikas palīdzību un Latvijas Republikas iedzīvotāju palīdzību var izveidot pastāvīgu mieru un drošību pasaulē.

Latvijas komunistu jaunatne ir pārliecināta, ka vienīgi ar Latvijas Republikas palīdzību un Latvijas Republikas iedzīvotāju palīdzību var izveidot pastāvīgu mieru un drošību pasaulē.

Latvijas komunistu jaunatne ir pārliecināta, ka vienīgi ar Latvijas Republikas palīdzību un Latvijas Republikas iedzīvotāju palīdzību var izveidot pastāvīgu mieru un drošību pasaulē.

1000 PSKP CK Aicinājumam 1970. gada 1. Maījā

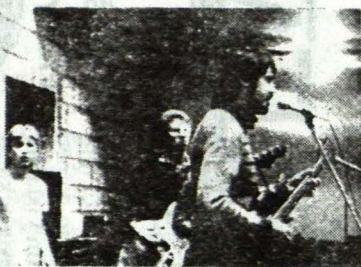
**PIRMIE
TRESAJĀ**

Vai kāvēs var teētī trakoti leģlāk, ierodāmi un emēčēvāri!

pad stuc

«СОВЕТСКИЙ СТУДЕНТ»

Politiskā dziesma ar vienotību ir kā dabavienība. Tauts tā pati ir vienoti cilvēki aprīti.
Dr. Lanepova Nāgale S. politiskās dziesmas festivālā i sākta. Fot.

Sodien pie mums darbādāja kā vienmēr. Sarunājām jaunu automatisko telefonisko atbildētāju zem kodēta nosaukuma "Dumpis" (domāts puisis uzvārdā Dzērve — red. pieb.).

Martakaķis (Aivars Markots — red. pieb.) kārtējo reizi uzmacās Helmanei (Ingai — red. pieb.) ar ieganstu aizliegt viņai pipēt, kas viņas stāvokli (?) esot kaitīgi. Helmane izģērbās līdz — kleitai. Bet tas gan diemžēl un par laimi arī viss. Tā, raugi!

Dr. (Raiskuma — red. pieb.) 1986. g. 23.X."

"Nu jau kolhozs ar kāpostu skaldīšanu ir aiz muguras. Galvenais, ko gribu pavēstīt — mūs sākuši baigi reklamēt. Nerunājot jau par filmēšanos jeb sīzētu kinožurnālā "Padomju Latvija", tālāk "Dzirkstele" un tagad lappuse "Dzimtenes Balsi". Tas būtu mazākais, bet, kā pavēstīja profesors R. Treijs — mūsu aviāzī rādījuši pa TV "Panorāmu", uzsverot veikumu atturības kustības veicināšanā. "PS" bija "vesels" atvērums par šo aktuālo tēmu. Tā, lūk! Nūpat atkal TV programnā "Novembra TELEMIX" ar Dzintara Tilaka līdzdalību (jo viņš ir raidījuma scenārija autors) tika demonstrēta un pieminēta mūsu avīze. Bonifācijs Daukšs turēja rociņās mūsu "PS" un Arvids Babris ar Uldi Štokmani ieprasās: "Jūs lasāt "Padomju Studentu"?" Un B.D. atbild: "Jā, jo gribu uzzināt kaut ko jaunu par saviem kolēģiem un..." Pēcāk parādās kalendārā diena 17. novembris — Starptautiskā Studentu diena. Un ekrānā atkal "PS" smukais variants — šī gada pirmais numurs ar krāsaino galvīgu. Nu leinā, vai, ne? Ejam tautās!

P.S. Par strādāšanu kolhozā nopelnīju 6 rubļi 30 kap. Nav maz, nav maz.

Ilze. 1986. g. 23.X."

"Notikumi turpinās! Nezin kādēļ darbu pat otrdienās beidzam jau plkst. 17.00. Tā arī šoreiz.

Uzstājos komjaunatnes komitejas konferencē. Kvēli un jūsmīgi. Atzimēju, ka visi

esam marksisti. Teicu arī vēl šo un to. Galvenais, ka to visu dzirdēja Anatolijs Valerianovičs Gorbunovs. Tā, raugi. Visi kaut kur raujamies. Pele (redakcija sausmīgi cer, ka Ilze) atkal grasās iziet ēterā, mēs ar Mediņu un Marinkinu (Marīna Pokladjuka — red. pieb.) mērojam ceļu uz Lielo Presi. (Ha! Pele tieši šodien saņēma honorāra lapiņu!)

Viesturs (Koziols — red. pieb.) savā konferencē pasniedza mums "republikāņu" arod biedrības Goda rakstu un no savas kabatas krāsainos flomjus.

Arī mēs iestājāmie par Dāvgavu. Šajā numurā raksts "Par Liktenīpupes likteni domājot". Redzēsim, kas būs.

Inga."

"Ir bijis daudz kas. Cīnāmieš un cēram, ka saprāts uzvarēs. Mēs neesam vieni, un tas ir galvenais. Tuvojas Ziemassvētki un Jaunais gads... Ingai bijis jāiztur visvairāk, jādomā, ka, draudzīgu plecu studenta, viņa cīņu pabeigs līdz galam.

Ilze. 1986. g. 19.XII."

"Esam kļuvuši par Latvijas Universitāti — tāpat bez Stučkas un Valsts, kā senos, labos laikos. Avīze arī vairs nav "Padomju Students", bet "Universitātes Avīze". Un šogad pirmo reizi svinējam oficiālos valsts svētkus — Ziemassvētkus! Kaut gan šos svētkus īsti latvieši nekad nav aizmirsuši, jo kā gan var noliegt tautas svētkus.

Ilze, 1989. g. 26.XII."

"Ilze (laikam Brinkmane — red. pieb.) man lika ierakstīt vēsturei. Nu labi, ierakstīšu. Lai tai vēsturei labi noiet!

Es (loti zinām, ka Ilmārs Lauberts — red. pieb.), 1994. g. 8.IX."

LU laikraksta "Universitātes Avīze" dzīve un liktenis veidojies savdabīgi un interesanti. Ar šādu nosaukumu laikraksts pirmo reizi parādījās 1989. gada 30. martā, kad kopā ar jaunajiem kolēģiem Aini Saulīti (šobrīd "Vakara Ziņas" galvenais redaktors — red. pieb.), Māri Diņģeli (strādā Latvijas TV — red. pieb.), Marīku Bogdanovu (Valkas raj. avīzes kor. — red. pieb.) to uzdrošinājāmie ar piebildi: "aprīl! aprīl!" Tad pirmo reizi avīzes galvīgu "Padomju Students" likām kā apakšvirsrakstu, saucli "Visu, zemju proletārieši, savienojieties!" nomainījām ar "Studenti, Latvijā, savienojieties!" un piederības nosaukums "Ar Darba Sarkanā karoga ordeni utt." kļuva vienkārši par Latvijas Universitātes izdevumu.

Līdz joks kļuva par īstenību, bija jāgaida līdz 1989. gada 7. septembrim, kad ordeņa vietā parādījās LU emblēma ar devīzi "Scientiae et Patriae" un Universitātes Padomes lēmums Nr. 89/51 vēstīja: "Apstiprināt jauno avīzes nosaukumu "UNIVERSITĀTES AVĪZE".

Jauna ēra mūsu vēsturē ienāca 1990. gada 21. septembrī, kad klajā nāca 1. "UA" numurs, kas salikts ar datoru "Macintosh SE". Tad vēl neesošā redaktora slejā ierakstījām: "Kaut arī pārēšanas process ievilkās jau krietni septembrī, beidzot šī pirmā bezdelīga ir izšķilusies.

Ak, mīļie, mēģiniet mums piedot šo radi- bu procesa sarežģījumus! Atklāsim, ka šīs preses cālis nācis pasaulē četrām dāmām vienlaicīgi! (Manas kolēģes — Iveta Mediņa (patlaban radio "Brīvā Eiropa" korespondente), Jolanta Apine (žurnāla "Ad Lucem" redaktore), Inese Voika (Neatkarīgā informācijas un pētniecības biroja darbiniece) un Ilze Brinkmane) — bez tēva līdzdalības."

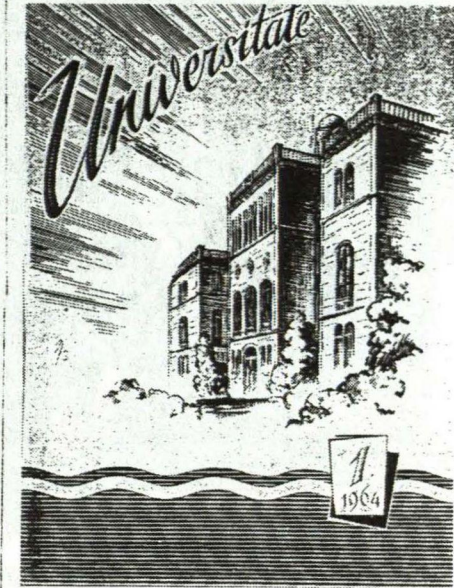
Šobrīd, pateicoties Latvijas Korporāciju Apvienības konventa atbalstam priekšsēža Artura Vatvara, kasiera Andreja Baidiņa, tāpat cienījamā Arvīda Ziedoņa personā, Ņujorkā iznākošā laikraksta "Universitātes" galvenajam redaktoram Gunāram Cimbulim — esam tehniski vēl profesionālāk nodrošināti. Tehnikas dāvinājums paredzēts arī mūsu ieceru par Apgādu realizēšanai.

"Padomju Studentā", kas savu iznākšanu datē ar 1940. gada 5. novembri, arī strādāja daudz jaunu un radošu cilvēku. Redaktori un korespondenti bijuši šobrīdējie LU Komunikācijas un žurnālistikas katedras mācībspēki. Varētu teikt, ka šeit pirmās gaitas savā profesijā sākuši gandrīz visi ievērojamākie Latvijas žurnālisti. Publicējušies arī šobrīd pazīstami ekonomisti, vēsturnieki, juristi, politiķi, literāti. Prieks, ka arī Ojāra Vācieša studentu gadu dzejoļi drukāti tieši Universitātes presē.

"Universitātes Avīze" savu iznākšanu tomēr nesaista ar 1940. gada 5. novembri, bet gan ar 1922. gada 25. septembri, kad klajā nāca K. Brandta un K. Upesleja nodibinātais akadēmiskais laikraksts "Students".

Būtu dīvaini, ja redakcijas kolektīvs akceptētu 1940. gadu un rakstītu par korporācijām, akadēmiskajām vienībām, kuras

(Turpinājums 26. lpp.)

padomju students

AIVARS NEIBARTS

Si ir mana diena.
Un to es dāvina Tev.

Si ir mana stunda.
Un to es dāvina Tev.

Si ir mans mirklis.
Un to es dāvina Tev.

Laiks ir aizmidzis manu lūpu mīdzeni.

Jau vesels mūžība.

Kundzes un Jūnkonkrēstī «Padomju medālis par goda rakstu ir pieprasīts. Lā bērni noceļ un ar lastību strauji es la augšējo galu. Ar cieņas un maiguma lūkojas, acs Jums dāži un svētīgāms: šis smadze baritons glāstīti saņemams.

Sajā brīdīto pārmācīgu laikā, kad v trīs un pagātnis alkāto mājību palis: laimāti augstāms vīrs ceļa, istākyti ti centimetros, ka Baltijas mītro, maļem kurseju studentem neļauki ar PGL.VI) noi mainījes arī tas, ko Jums novelet

Ja Es lasot daļiņos pirkstos ir mird dos, ar «Fautis, ar «Lietons laimā) p flosis ir «Nostis», «Nost ar vienlīdzību starpās» Dzīvusi revolūcijā, ar pjaoti rota vienlīdzība ir izangusi bēla un var ca, kurās dienu atvases debesi, sojo strādniekiem! Jautrāvišu jaunavām! Be grēcinieku haļiem un dienu vidē sargā

sajā laikā posmā likvideja, un daudzi studentu un mācībspēki bija spiesti bēgt trimdā vai nomirt izsūtījumā. Gribam turpināt tradīcijas, kas patiesi palīdzētu vienot akadēmisko saimi Latvijas Universitatē.

Redakcijas kolektīvs par savu mērķi izvēlējis fiksēt laikmeta liecības, runāt ar un par cilvēkiem, šajā laikā un vietā.

“UA” redaktore **ILZE BRINKMANE**

(Turpinājums no 25. lpp.)

UNIVERSITĀTES

AVIZE

Latvijas Universitātes studentu laikraksts
Izdevums kopš 1922.g. 25. septembra

UNIVERSITĀTES AVIZE

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. CENA - 50

Godmanis dāvanas pieņem bet, Sešpactā lapa kā vienmēr REKLĀMA

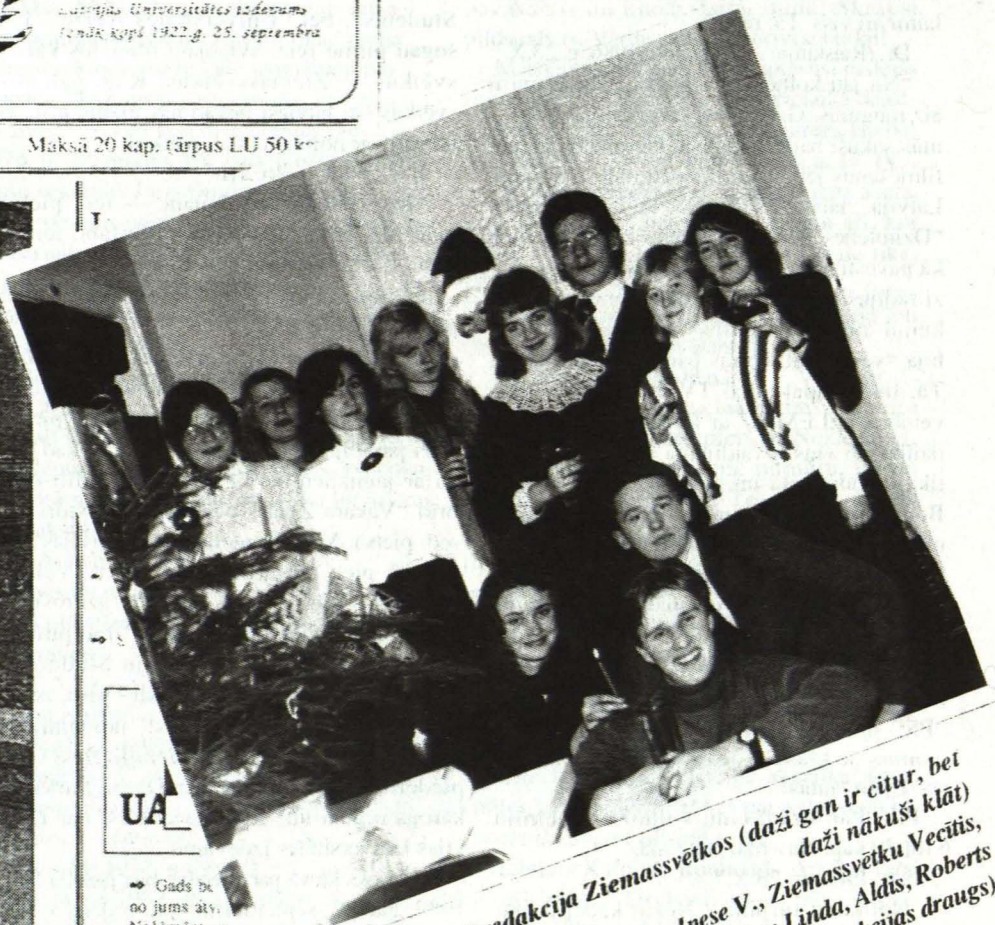
preti nēko negrib dot - 2,3, 1,3 lpp. - 6 un 7. lpp. par to, kāpēc rektoram Jurim Zaķim vislabāk patīk sievietēšu kājas

1992. g. jūlijs - Nr. 14

Maksā 20 kap. tārpus LU 50 kap.

“UA” darba kolektīvs
pirmā rindā uz kofera: Anita un Ingerūns (Ingerūns pa kreisi); otrā no kreisās: Inese, Jolanta un Linda; pašā, pašā augšā no labās: Činta un Ilze.

UA

→ Gads be no jums atv. Nolemām sarunājamies a. Tas lasāms no 14. un 16. lpp.

Mūsu foto MĀRIS DE

Sobridēja “UA” redakcija Ziemassvētkos (daži gan ir citur, bet daži nākuši klāt)
Stāv: (no kreisās) Ilze S., Vija, Ilze B., Inese V., Ziemassvētku Vecītis, Magda, Tenis, Māra, Ilze J.; pietupušies: Linda, Aldis, Roberts (redakcijas draugs).

PAR SKAITĻOŠANAS TEHNIKAS UN SKAITĻOŠANAS CENTRA (tagad MII) MUZEJU

Skaitļošanas tehnikas un MII vēstures muzejs ir LU muzeja filiāle. Tajā savākti dažādi eksponāti par skaitļošanas tehnikas attīstību Latvijā pēdējos 35 gados. Ir uzkrāta arī dažāda informācija par kādreizējo Skaitļošanas centru, tagad — Matemātikas un informātikas institūtu, tā tapšanas gaitu.

Laikam ne pārāk daudzi studenti zina, ka tāds muzejs eksistē. Un, ja arī zina, tad diez vai tik vienkārši varētu to atrast. Muzejs atrodas MII ēkā pie paša jumta — 5. stāvā. Kā atzīmēja tā galvenais fondu glabātājs **A. Skujas kungs**, muzejs nav orientēts uz naudas pelnīšanu — tam ir mācību un "novadpētnieciska" loma.

Varētu teikt, ka muzeja ekspozīcija sākas jau kāpnu telpā. Ja kāds izlēmis nokļūt līdz muzejam, viņam jāpārvar piecu stāvu augstums. Kad muzeju redzēt kārais apmeklētājs ir gandrīz sasniedzis savu mērķi, viņa skatīšanai atklājas interesanti panno pie sienas, uz kuriem redzami simboli, kuri pirmajā mirklī šķiet sveši un nesaprotami: kaut kādas nulliņu un vieninieku virknītes, grieķu burtu virknītes, latīņu skaitļi...

Izrādās, nekā noslēpumaina tur nav. Kā pastāstīja **A. Skujas kungs**, šie panno ir vēsturiski; un vēsturiski tieši tajā ziņā, ka 1964. gadā ar tiem tikusi izrotāta "parādes datora" zāle. Nelaikīgs mākslinieks Rapiķis (kura darīnātais P. Stučkas tēls tik ilgi stāvēja Universitātes vestibīlā) piedalījās šīs zāles izdaiļošanā. Viņš uzskatījis, ka nepieciešams šādos ģipša panno atspoguļot skaitļošanas vēsturi. Tikusi savākti dažādi materiāli, un rezultātā uz šiem panno redzami dažādi skaitļa attēlošanas un skaitļošanas veidi: sākot ar senās Grieķijas burtu virknītēm un beidzot ar dažiem mūsdienu gākiem līdzekļiem — bināro pierakstu,

logaritmisks pieraksts un pieraksts ar punktiem.

Uz cita panno ir gadskaitlis dažādos pieraksta veidos, kas attēlo to datumu, kad toreizējās Padomju Latvijas valdības vīri atnākuši svinīgi pārgriezt lentu un paskatīties, kā strādā par viņu naudu pirktais jaunais dators BESM-2M.

Muzejs izvietojies vairākās telpās. Ievad-telpa ir diezgan pārblīvota, jo tagad, kā teica **A. Skujas kungs**, statu samazināšanas sekas ir tādas, ka daudzi met ārā daudz ko tādu, kam ir vēsturiska nozīme. Rezultātā muzejā ienākot pārsteidzosi daudz jaunu fondu materiālu.

Daļa no ekspozīcijas ir atliekaš no vecā muzeja noformējuma — piemēram, informatīvais stends, kur latviešu tekstus gandrīz nevar atrast, jo tajos laikos zinātnieki savus atskaites darbus rakstījuši tikai krievu valodā.

Muzeja ekspozīcijā ir daudz interesantu eksponātu — sākot ar pirmkompjūteru laika skaitļiem un rokas aritmometriem un beidzot ar daļu no sociālisma ēras lielākā sasnieguma — pēdējā, ko sociālisma nometnei izdevās nokopēt no ASV, respektīvi, tā saucamā superdatora, kura ātrdarbība bija desmitiem miljonu darbību sekundē. Salīdzinot ar tiem datoriem, kuri pastāvēja pirms 30 gadiem, sociālisma nometne bija panākusi tikai tūkstoskārtīgu paātrinājumu, kamēr citi — vēl tūkstoskārtīgu lielāku.

Muzeja lielākā vērtība ir dažādas sastāvdaļas un mezgli no pirmajiem skaitļotājiem, kas parādījās Latvijā 60. gados. Visu mašīnu kopumā nemaz nebūtu iespējams muzeja novietot. Piemēram, pirmais dators, kurā makets ir aplūkojams muzejā, esot aizņēmis 150 m² platību (maketa mērogs 1:20), nemaz jau nerunājot par palīgierīcēm. Šai mašīnai esot tikusi ziedota tā laika labākā sporta zāle Rīgā, un nekur bijušajā Padomju Savienībā

gadās zveits — pūlība neesot sagriabats.

Ir saglabāties magnetofons — ne jau mūzikas ierakstam, bet informācijas glabāšanai uz lentām; kā arī magnētiskais veltnis un dažādas citas ierīces, par kurām ārzemnieki ļoti brīnījies un labprāt fotografējo. Protams, arī pie viņiem tās viss kādreiz ir bijis, bet nu jau sen ir aizmirsts. Var apskatīt arī mezglus no nākošās paaudzes kompjueteriem, kuriem elektronu lampu vietā jau bija tranzistori; fotogrāfijas un dokumentus par to, kas un kā ir strādāts, kā ir attīstījies SC.

Pirmajā telpā ir mācību ekspozīcija, kura varētu būt interesanta tiem, kas apgūst informatiku skolās. Tajā laikā, kad skolās tikko esot sākusies "informatizēšana", visiem esot bijusi ļoti liela interese par šo muzeju, un kopsummā 80. gados muzeju esot apmeklējuši apmēram 7000 skolēnu. **A. Skujas kungs** izteica domu, ka būtu lietderīgi atvest šurpu Universitātes visu fakultāšu pirmo kursu studentus, jo tagad visiem ir saskare ar datoriem. Diemžēl Universitāte līdz šim to nav aktīvi popularizējusi. Pagaidām kādus apmeklētājus atvedot tikai tie, kas kādreiz paši te ir bijuši.

Pabeidzot šo aprakstu par Skaitļošanas tehnikas un MII muzeju, jāpiebilst galvenais — ik pa pieciem gadiem MII svin savu apaļo jubileju. Un tieši šogad šāda reize atkal pienākusi — novembrī institūtam aprit 35 gadi, bet muzejam — apaļi 10...

Tā ka apsveicam jau iepriekš un gaidīsim šo notikumu.

*Muzeja direktora **A. SKUJAS kunga**
stāstītajā ieklausījās
ILZE STIKĀNE*

Civilizācijas pastāvēšanas laikā svarīga loma ir bijusi informācijas apmaiņai, sakariem starp cilvēkiem dažādās pasaules malās. Tagad visu pasauli aptver datoru tīkls INTERNET, kurš sastāv no daudziem apakštīkliem — NORDNET (Ziemeļvalstu tīkls), DFN (Deutsche Forschungs Net), Europeanet, u. c.

Pēdējo trīs gadu laikā arī Latvijā sāks veidot savu datoru tīklu. Pašlaik Latvijā ir divi tīkli — BaltNET un LANET.

Tīkls LANET (Latvian Academic Network) paredzēts izglītības un zinātnes vajadzībām. Tā dibināšanas pirmsākumi meklējami 1991. g. oktobrī, kad sākās E-Mail (elektr. pasta) izmantošana LU MII (Matemātikas un Informātikas Institūts) ar firmas JET RELCOM starpniecību Maskavā. Pēc diviem gadiem tika nodrošināts pilns INTERNET serviss caur NORDNET. 1993. gadā sākās intensīva Latvijas zinātnisko iestāžu, Akadēmiskās bibliotēkas, augstskolu, institūtu pieslēgšana INTERNET. Europeanet (Diseldorfā) datu bāzēm un LANET un ārzemju datoru

DATOR

TĪKLI

tīkliem. Par svarīgu soli datoru tīkla LANET attīstībā uzskatāma pieslēgšanās EUROKOM datu bāzēm 1994. g. janvārī. (Par dažādiem zinātniskajiem projektiem) Tagad jebkurš cilvēks jebkurā valstī var iegūt informāciju par Latviju — jebkurā jomā, sākot ar tīri sadzīvisku informāciju un beidzot ar ziņām par Latvijas zinātnisko darbību, piemēram, zinātniskajiem grantiem un to vadītājiem, par LU un dažādu zinātnisko iestāžu struktūru un adresēm un daudz ko citu.

MII LATNET tiek izmantots sekojošiem informatīviem servisiem: E-Mail (elektroniskais pasts), ftp (datu pāraide), gopher (kokveida struktūras informācijas meklēšanai), ziņu aģentūra (LETA), INTERNET, relay, ahat (konferences ar datoru starpniecību, t. i., vienlaicīgi sazinās un apmainās ar informāciju daudzi lietotāji).

Vislielākais lietotāju skaits nāk no studentu un augstskolu darbinieku vidus — reģistrēti 168 studenti no LU, RTU, RAU, 103 augstskolu darbinieki (LU, RTU), bez tam ir arī zinātnieki, kultūras iestādes, dažādas firmas, bezpeļņas organizācijas, privātpersonas. Nedaudz, bet tomēr, ir arī skolas.

MII ir izveidots Starptautiskā datoru tīkla INTERNET koplietošanas Centrs,

kurā strādā trīs darbinieki — vadošais pētnieks Bruno Martuzāns, inženieri — programmētāji Zaiga Šulte un Aiga Rumppe. Kā pastāstīja B. Martuzāna kungs, tīkla lietotājiem ir pieejamas vairāk nekā 3000 dažādas tēmas. Tīkls dod lielisku iespēju humanitārā virziena studentiem iegūt viņus interesējošo informāciju ārkārtīgi plašā apjomā un ļoti īsā laikā. Kā teica koplietošanas centra darbinieki, jaunieši pašreiz izmanto tīklu, lai iegūtu informāciju par saviem hobijiem — mūziku, rokgrupām u. tml.

Par datoru tīkla izmantošanu un attīstības projektu pastāstīja LU MII direktors RIHARDS BALOŽA kungs.

— Pašlaik tīklā ir pieslēgta LU Datorikas nodaļa Aspazijas bulv. 5, LU galvenā ēka Raiņa bulv. 19, MII Raiņa bulv. 29, RTU ēkas Kaļķu ielā, Ķīpsalā, Kronvalda bulvārī (tajās informācija tiek pārraidīta ar radio viļņu palīdzību. Šo kanālu caurlaides spēja ir 2Mb/sek.). Ar parastajiem kabeļiem (caurlaidības spēja krietni mazāka) tīklā ir pieslēgtas vēl ZA Elektronikas Institūts, Organiskās Sintēzes institūts, ZA, Eurofakultāte, Kultūras un Izglītības minis-

trita, bet nav reāli iedota.

Pagaidām tīkls Latvijā nav vienots veids, drīzāk varētu teikt, ka pastāv vairākas it kā izolētas, neatkarīgas daļas. No tā izriet nopietns jautājums — tīkla vadība. Jābūt vienotam programmu un aparatūras komplektam. Šobrīd (ieskaitot MII) ir trīs iestādes, kas varētu un gribētu uzņemties šo vadību. Pie šī jautājuma ir nopietni jāstrādā.

Pateicoties Bartolomjē kunga iniciatīvai, pie mums ir braukuši daudzi nopietni eksperti, piemēram, ļoti augsta ranga Eiropas Kopienas speciālisti no Anglijas Morrisons (Morrison — Mercury Communications Ltd.) un Dr. Roberts Kūpers (Robert Cooper — Director of Networking), kuru uzdevums bija izvērtēt situāciju Latvijā datortīklu jomā. Tas notika īpaša EK projekta ietvaros. Tā galvenais uzdevums — situācijas izpēte. Galvenais secinājums — mums ir pietiekoši kompetenti cilvēki, ar kuru palīdzību var risināt problēmas. Svarīgākā problēma — finanses. Paredzēta sadarbība optisko kabeļu izmantošanā. (Tas ir vācu projekts, pārrunas par kuru tika uzsāktas pagājušajā gadā). Vācijas valdība piešķir līdzekļus šo kabeļu iegā-

— INTERESE PAR TIEM IR LIELA

trijas, SWH, Akadēmiskās bibliotēkas ēkas, RTU ēka Ausekļa ielā, Jelgavas Lauksaimniecības universitāte, Dial — UP izmanto Jelgavas, Gulbenes, Siguldas, Bauskas, Tukuma, Saldus rajonu laikraksti.

Komisija, kas izveidota 1994. g. 29. martā, ir izstrādājusi LU Datorikas tīkla attīstības plānu, kurā paredzēts pieslēgt tīklam LU fakultāšu ēkas Valdemāra ielā 48, Zeļļu ielā 4, Jūrmalas gatvē 74/76, Kronvalda bulv. 4, Alberta ielā 10, Brīvības ielā 32, Visvalža ielā 4a, Baznīcas ielā 5, kā arī attīstīt jau esošos tīkla mezglus.

Eiropas Kopiena ir apmaksājusi Latvijai INTERNET tīkla lietošanu, tā ka tagad mēs gadu varam to lietot par brīvu, bet pēc tam būs jāmaksā. Studentiem, skolēniem, zinātnisko iestāžu darbiniekiem, bezpeļņas organizācijām par tīkla lietošanu samaksu neprasa, bet firmām un privātpersonām gan jāmaksā.

Lai varētu turpināt tīkla paplašināšanas projektu, no valdības budžeta ir apsolīts piešķirt 60 000 Ls (pašlaik ir piešķirti 1132 Ls), un no LU budžeta — 50 000 Ls. Ja nav īstas skaidrības, kad reāli mums būs nauda, mēs nevaram sākt nekādus darbus. Daudzi cilvēki, padzirdējuši, ka tāds projekts eksistē, nāk un prasa, kad būs gatavs, bet viņi neaptver, ka nevar neko darīt, ja nauda ir tikai apso-

der, bet rodas papildus problēmas — Latvijā, jo, lai ieguldītu šos kabeļus zemē, nepieciešami papildus līdzekļi, kuri jānod Latvijas valdībai, bet tai šo līdzekļu nav. Līdz ar to projekta realizācija apstājas.

Tagad panākta vienošanās ar LATTELEKOM, kas līdz gada beigām šo darbu realizēs. Ārzemju partneru nodoms ir paredzēts tīklu ne tikai akadēmiskās, zinātniskās darbības lietošanai, bet arī komerciālās darbības attīstīšanai.

Visvairāk cilvēku ar tīklu strādā divās vietās. Viena vieta ir attālinātie termināli, kas ir pieslēgti pie lielās IBM mašīnas, un otra — kopējās lietošanas datori, kas atrodas MII vestibulā. Visiem LU studentiem tiek izveidotas nosacītas "pastkastītes", bet, cik daudzi to reāli izmanto, grūti pateikt. Interese ir liela, un domāju, ar laiku būs vēl lielāka.

*Stāstījumā ieklausījusies
ILZE STIKĀNE
1994. g. maijā*

AR DIVRITENI UZ IGAUNIJU

(Turpinājums. Sākumu lasiet šī gada "UA" Nr. 1.)

TARTU RAJONS iepriecinās ar nepar-skatāmajiem Virtsjerva un Peipusa ezera ūdeņiem, kuru krastos dažviet slejas pāris metrus augstas smilšakmens klintis, ar Voremā — neatkārtojamo drumlinu un ezeru ainavām, slaveno Tiraveres observa-toriju un, protams, vienu no Baltijas vecā-kajām un skaistākajām pilsētām — Tartu — Emajogi upes stāvajos krastos.

SAKALAS AUGSTIENĒ nav vēroja-mas tik izcilas ainavas, taču šeit ir daudz interesantu apskates objektu. Sakalas aug-stiene izveidojusies Vīlandes rajona terito-rijā un Valgas rajona ZR daļā. Stāvo upju ieleju krastos dabiski veidojušās, kā arī mākslīgi izveidotas visai ievērojamu izmē-ru alas. Netrūkst arī vēstures pieminekļu. Te apskatāmi ievērojami pilskalni, upur-avoti un pilsdrupas. Kā Baltijas nozīmes vēstures un arhitektūras piemineklis minamas Vīlandes ordeņa pilsdrupas stāvajos un gravu izrobotajos Vīlandes ezera krastos.

Apceļot ar divriteni augstāk minētās teritorijas nesagādās nekādas grūtības. At-liek tikai sēsties Rīgas — Lugažu vai Rī-gas — Ipiķu vilcienā, braukt līdz gala-punktam un, uz priekšu! Garāks ceļš būs mērojams, ja gribēsiet apmeklēt četras lielākās Monzunda arhipelāga salas.

MUHU SALU ar kontinentu saista prāmja satiksme. Tikai pusstundas brau-ciens pāri Sūrveina šaurumam radīs daudz jaunu iespaidu. Ceļotājam ieteicams apmek-lēt salas Z un A krastus, kuri vietumis beidzas ar dažus metrus augstu klinšu sienu, kas veidojusies no seno jūras bezmugur-kaulnieku kaļķa skeletiem. Labi pārskatā-mie kadiķu "meži", neskaitāmi salu kupoli jūras tālēs ikvienā radīs pirmatnības izjūtu.

SĀMSALU (lielākā Mozunda arhipe-lāgā) ar Muhu salu savieno trīs kilometrus garš dambis, kas ir vienīgā šāda veida bū-ve Baltijā. Reti kur vērojama tik liela bio-tipu daudzveidība kā Sāmsalā u.c. arhipe-lāga salās. Sāmsalas Z pussalas beidzas ar stāvām dolomīta klinšu sienām. Augstākās ir Pangas klintis, kas paceļas 21 m v.j.l. Senos laikos uz salas atradušās neskaitā-mas vējdzirnavas, no kurām šobrīd sagla-bājušās tikai nedaudzas. Populārākā dzir-navu apskates vieta ir Anglas ciems. Ja jums izdosies pabūt Sirves ragā, tad varē-siet saskatīt Kurzemes piekrasti. Un vēl noteikti apmeklējiet Eiropas lielāko mete-orīta krāteri Kāli ciemā.

Kā iepriekšējo laiku liecinieki uz salas saglabājusies Valjalas baznīca — vecākā akmens celtne Igaunijā un Valjalas pils-

kalns. Tas, tāpat kā Muhu salas pilskalns, saistīts ar 1227. g. vēstures notikumiem, par kuriem stāstīts Indriķa Livonijas hro-nikā. Baltijas mērogā populārs tūrisma ob-jekts ir Kuresāres bīskapa pils, kurā šobrīd apskatāms novadpētniecības muzejs.

HIJUMĀ SALA veģētācijas un savda-bīgo ainavu ziņā ir vēl eksotiskāka. Lai no kontinenta nokļūtu līdz salai, ar prāmi ceļā nāksies pavadīt pusotru stundu. Seno ko-raļu rifu paliekas, milzu akmeņu lauki un atsevišķi dižakmeņi, kadiķiem apaugusi jūras piekraste, karsta kritenes, bagātīgā dzīvnieku, it īpaši putnu valsts, vējdzir-navas, Eiropas trešā vecākā bāka, muižas, muižu parki, pilskalni, senas baznīcu dru-pas, miers un neparasta pamestības izjūta ir pietiekami intriģējošas lietas, lai apmek-lētu otru lielāko Igaunijas salu.

IGAUNIJAS RIETUMU PIEKRASTE. Piekrastes posmā no Ainažiem līdz pat Pērnavai ar dažiem izņēmumiem stiepjas

t.s. Randu pļavas — plašas niedru un mel-dru audzes ar sliksnām un dūņainām lagū-nām, tāpēc šis posms izmantojams tūris-mam un atpūtai. Iepretim Muhu salai konti-nentā iestiepjas Matsalu līcis, kas kopā ar Kasari upes deltu ir Eiropas mēroga nozīmī-ga putnu ligzdošanas un atpūtas vieta mig-rāciju laikā, tādēļ šeit izveidots Matsalu re-zervāts. Līdzīgs līcis iekšzemē iestiepjas arī pie Hāpsalu pilsētas. Te apskatāmas Hāpsa-lu pilsdrupas, ar kurām saistīti nostāsti par pils Balto dāmu. Piekrastes posms no Hāp-salu līdz pat Paldiskiem ir mazapdzīvots, tādēļ šīs vietas piemērotas klusuma un vien-tulības cienītājiem.

ZIEMEĻU PIEKRASTE. Kas būs ceļo-jis pa Igaunijas ziemeļu piekrasti un bijis citos Baltijas novados, droši varēs apgal-vot, ka tieši šeit vērojamas vissavdabīgā-

kas un neparastākās ainavas un visiespai-dīgākie Baltijas dabas objekti. Par to spriediet paši. Tallinas apkārtnē iegūlis viens no lielākajiem Baltijas dižakme-ņiem — Kabelikivi, kura augstums ir 7 m, apkārtmērs — 58 m! No tā daudz neatpa-liek arī otrs milzis — Ehalkivi jūras pie-krastē netālu no Kundas. Šī giganta aug-stums arī ir 7 m, bet apkārtmērs — 48,5 m! Savukārt Jāņa - Toma akmeņa augstums (atrodas Lahēmas nacionālajā parkā) ir 7,8 m. Šie akmeņi neviļus atgādi-na veselas mājas, milzu klintsbļūkus.

Ziemeļu piekraste Kohtla — Jerves un Sillamē apkārtnē beidzas ar t.s. Ziemeļ-igaunijas glintu — stāvu klinšu kāpli, kas vietumis sasniedz 50 m augstumu (pašu dolomīta klinšu augstums gan ir krietni mazāks). Toilas ciema tuvumā pāri šādai kāplei gāžas nelielas upes ūdeņi, veidojot ap 20 m augstu ūdenskritumu, kas sevišķi iespaidīgs pavasara palos. Šis ir Baltijas augstākais ūdenskritums. Kaut arī ne tik augsti, tomēr stipri iespaidīgāki ūdenskri-tumi izveidojusies Tallinas pievārtē uz Keilas (6 m augsts) un Jagalas (8 m augsts) upēm. Pirms Narvas spēkstacijas izveides uz Narvas upes savlaik dārdēja stāvo klinšu krastu ieskaitiet Narvas ūdenskritumi, kas tagad novērojami tikai atverot spēkstacijas slūžas.

Tā kā Igaunijas ziemeļdaļā tuvu zemes virskārtai iznāk dolomītieži, šeit labi iz-paužas sādiem apgabaliem raksturīgās karsta parādības — upes un strauti pēkšņi aizplūst pazemē un tikai pēc vairākiem ki-lometriem iznāk virspusē mutuļojošu avo-tu veidā. Šāda pazemes upe apskatāma pie Kostiveres ciema t.s. Kostiveres karsta laukā. Te pazemes ūdeņi izveidojuši fan-tastiskas reljefa formas sēņveida dolomīta stabus, nelielas alas, dziļas plaisas un kar-sta piltuves. Bet par visiem šī novada brī-numiem dažās rindās tāpat nepastāstīsi.

LAHEMAS NACIONĀLAIS PARKS veidots 1971. g. Neskaitāmas pussalas, kas tālu iestiepjas Somu jūras līča ūdeņos, lī-čiem izrobotā krastmala, milzu dižakmeņi, akmeņu lauki, skaistas un stāvas upju iele-jas, purvi, vecas zvejnieku mājas un ciemi — tas viss bija par iemeslu nacionālā parka izveidei. Parkā apskatāmi muzeji, muižas, pils, akmens senkapi, bet dažviet iekārtotas speciālas mācību takas, kas parka apmek-lētājus iepazīstina ar apkārtnes augiem un raksturīgākajiem dabas kompleksiem.

Visās augstāk minētajās vietās šovasar
bija JURIS SMAĻINSKIS no biologiēm
Autora foto

MEKLĒ VĒSTUĻU DRAUGUS!

DAUDZ LAIMES!

Helsinki, 16. jūnijs, 1994
EMBJADA DE VENEZUELA
VII-LE.3-288

Dear Sir,

I have the honour to thank You for your time and cooperation during my visit in Latvia. I hope that in the future we will be able to continue a more detailed conversation on the topics we discussed.

Let me congratulate You and the University of Latvia for the 75 successful years of work.

I avail myself of this opportunity to renew to You the assurances of my highest consideration.

Carlos Daniel Frontado
Ambassador

To the Honourable
Juris Zakis
Rector of the University of Latvia
Riga

UZMANĪBU!

Latvijas Zinātnes Padomes koordinācijas centrs organizē sešu nedēļu vācu valodas mācību kursus DAAD stipendijas pretendentiem un citiem interesentiem. Kursi notiks divas reizes nedēļā no 12. septembra līdz 21. oktobrim Rīgā, Kaļķu ielā 1. Pasniedzējs Markus Lux (Maincas Universitāte, Vācija). Pieteikties līdz šā gada 12. septembrim Kaļķu ielā 1, 322. telpā, tel. 227954

LU Svešvalodu fakultātes Valodu centrā, izmantojot *Macintosh datorus*. Jūs varat:

*mācīties patstāvīgi vācu valodu ar programmu **Think&Talk German**;

*pilnveidot savas prasmes vācu gramatikā un leksikā ar vingrinājumu krājumiem

Deutsche Grammatik in Frage und Antwort un **Teste Dein Deutsch**;

*mācīties patstāvīgi angļu valodu ar programmu **Learn to Speak English**;

*apgūt un papildināt vārdu krājumu angļu valodā ar programmām **Test Your**

Valodu
centrs

Münster — Rīga
Visvalža iela 4a
t. 227822

Vocabulary un **Vocabulary**;

*pilnveidot savu leksiku angļu valodā ar vingrinājumu krājumu

Exerces in English;

*studēt vācu valodā enciklopēdiju **Hermes. BWL und Wirtschaftsinformatik** (ekonomika);

*patstāvīgi apgūt integrēto programmu paketi **Claris Works**.

Meklējiet mūs Rīgā, Visvalža ielā 4a 402. telpā.

HANS VANCOSTENOBLE

279, rue Fouquet - Lelong
59 700 MARCQ - EN - BAROEUL
FRANCE

Dear Madam, Dear Sir,

I'm 17 years old. I live in France and I've a particular interest for your delightful country.

I recently wrote to the City Government of Riga to have booklets about Latvia and they gave me on the same occasion your address. That's why I'm writing you to ask you if it's possible that I can have a Latvian girl or boy penfriend.

That would be very nice from you if you can seek me a penpal speak English or German and have round about 17 years old.

Would you be so kind as to follow up my request?

I thank you very much in advance.

Best regards, *Hans Vancostenoble*

GIACOMO SANNA VIA BAINSIZZA 19

09123 CAGLIARI

ITALY

MARCELLO MURA

VIA MONSERRATO 40

09028 SESTU (CA)

ITALY

We are two italian students, both 24 years old, we live in Sardinia, the second biggest Island in the Mediterran sea.

We should like to exchange some postcards with Latvian students.

Can you send us a postcard? We will answer to all!

We speak Italian, English and Spanish.

Thank you, and many greetings from Italy!

Sincerely, *Giacomo & Marcello*

Grazie e ciao (Thank you and bye)

AICINĀM!

L. U. T. K.

CEĻOTGRIBĒTĀJI !!!

LU Tūristu klubs katru nedēļas nogali rīko ekskursijas pa Latvijas, Lietuvas un Igaunijas skaistākajām vietām, piemēram, uz Kolku, Sāmsalu vai Klaipēdas jūras muzeju. Braucam uz daudzām Eiropas valstīm un uz Nepālu. Izīrējam laivas, plostus, teltis u.c. inventāru. Tuvāka informācija LU Tūristu klubā Raiņa bulv. 19, 115. ist., vai pa tālruni: 223114.

!!!ALOTRĀJA BRUTSĒV JAV!!!**NEW ERA STUDENTS SERVICES**

20231 STAGG STREET

CANOGA PARK, CA 91306, U.S.A.

FAX. (818) 772-0324

August 1, 1994

Dear Editor:

Allow me to introduce our non-profit organization, New Era Students Services.

We provide international students with:

(A) At no cost, our office will send to international students names and addresses of American universities that give out scholarships; and

(B) Information regarding: Enrollment in any university anywhere in the U.S., student accommodations, home- stay, travel, transportation, meeting students at Los Angeles International Airport, guided theme Park tours (Disneyland, Magic Mountain, Universal Studio, Knott's Berry Farm, etc.) in all Los Angeles Metropolitan are, all these at low student prices.

International students are able to write to us to request brochures of the above, by enclosing one postal reply coupon and a self addressed envelope.

Please put this letter in your editor's column and the students will be very grateful to you.

Thanking you for your cooperation.

Sincerely, L. H. Po, Director

!!!**SAYOKO KATAYAMA**

112-5-103 KASHIVA—CHO,

ASAKI—HU, JOKOHAMA—SHI,

KANAGAVA—KEN

JAPAN

Dear Sirs,

I am really sorry for sending this letter suddenly.

I am a student, learning about the East European countries at Tokai university which stands a little far from Tokyo (a capital of Japan). And I have an club activity of learning about yours country. For us live in Japan, however, we have few informations about yours country, so we are prevented from studying. Therefore, we want you to tell us what about life of the citizen, culture and so on.

We want to know more about your country.

That is why I sent this letter to you. I deeply apologize to you for saying this troublesome wish.

Hope to hear from you very soon.

Very truly yours,
Sayoko Katayama

CORRESPONDENCE CANADA

2695 MCWILLIS

ST. LAURENT, QUEBEC, CANADA

H4R 1M5

June 8, 1994

Donna M. Thurston

International Higher Education Division

Department of Foreign Affairs

& International Trade

Ottawa, Ontario

K1A 0G2

Dear Ms. Thurston:

The enclosed notice, to be sent to Canadian missions abroad, was composed using similar notices that Canadian foreign offices send out now. Inform our officials that CORRESPONDENCE CANADA would be delighted to supply the nationals of other countries with the addresses of two (2) Canadians provided that each request is accompanied by a self- addressed envelope and 2 I.R.C.'s. Although no addresses can be sent to those individuals who fail to comply with the above conditions, whenever possible, their letters will be passed to a Canadian requesting pen-pals abroad.

I do hope that many of our missions abroad will refer many people to CORRESPONDENCE CANADA, now, and in the future. The vast majority of people who have used the service have been well- served.

I look forward to hearing from people in every corner of the globe.

Yours very truly,

B. A. Simon

Notice to be sent to Canadian embassies, high commissions, consulates and other foreign postings. This embassy is pleased to send you this address which will permit you to write to Canadians, as is your wish.

Correspondence Canada

2695 McWillis

Montreal, Quebec

Canada H4R 1M5

Interested persons must furnish a short autobiographical note, a large self- addressed envelope and two international reply coupons. Letters may be written in English, French, Spanish, Portuguese or German.

Thank you for the interest you show in Canada.

Cette ambassade est heureux de vous communiquer cette adresse qui vous permettra de correspondre avec des canadiens, comme vous avez exprimé le désir.

Correspondance Canada

2695 McWillis

Montreal, Quebec

Canada H4R 1M5

Les personnes intéressées devraient fournir une brève note biographique, une enveloppe avec leur adresse et deux coupons réponse. Les lettres peuvent être écrire en anglais, en français, en espagnol, en portugais et en allemand.

Merci pour l'intérêt que vous portez au Canada.

VAI VĒSTURE ATKĀRTOJAS?

Šogad, svinot Latvijas Universitātes 75.gadu jubileju laikam taču pašai svarīgākai jubilejas daļai – svinīgajai sēdei ir ielānots norītēt LU Lielajā aulā. Bet nez vai daudziem ir zināms, ka reiz jau šai pašā telpā tika svinēti kādas citas Latvijas augstskolas atceres svētki.

Ielūgumā skanēja "Rīgas Politehnikuma dibināšanas 75.gadu atceres svinības. 16.maijā 1936.gadā, pulkst. 17.00" un aicināti viesi tika uz Latvijas Universitātes jauno aulu – to pašu, ko tagad pazīstam ar Lielās aulas nosaukumu.

Atceres svinības atklāja profesors M.Bīmanis, uzrunu teica

toreizējais LU rektors profesors J.Auskāps. Rīgas Politehnikuma vēsturē ielūkojās profesors P.Nomālis un par Rīgas Politehnikuma vietu Latvijas tehnikas attīstībā stāstīja vecākais docents E.Ramskis. Svinības ar savu uzstāšanos arī ir kuplējais Klaustiņa koris.

Tagad, svinot trīs gadsimta ceturkšņu dzimšanas dienu vecākajai nacionālajai Latvijas augstskolai, uz brīdi atskatoties vēsturē, iedomāsimies arī par pirmās Latvijas augstskolas jubileju, kas pirms 58 gadiem tika atzīmēta zem šī paša – LU ēkas jumta.

MAGDA RIEKSTIŅA

IZKLAIDES JUBILEJAS SAKARĀ

1994.g.26.septembrī 19.00 – LU Lielajā aulā – aicinām uz koncertu.

Piedalās Nacionālās Operas un baleta teātra orķestris un solisti, diriģents Aleksandrs Viļumanis, LU koris "Juventus", diriģents Juris Kļaviņš.

Ielūgumi – pret ziedojumiem (sākot ar 1 Ls) – Raiņa bulv. 19, 1.st. 114.telpā, 10.00 – 16.00, LU fondā "Juventus", t. 229274.

27.septembrī 20.00 – Jaunajā Rīgas teātrī – aicinām uz LU A. Rūtentāla kustību teātra izrādi "Laiks, Daba, Cilvēks."

Ieejas kartes – pret ziedojumiem (sākot ar 1 Ls) – fondā "Juventus".

28.septembrī 20.00 – Raiņa bulv. 19 – aicinām uz LU darbinieku un Studentu balli – šampanietis, dejas, jauki priekšnesumi, smalkas uzkodas, viegla mūzika.

Ielūgumi – (3 Ls) – fondā "Juventus".

SVEICAM KOLĒĢUS KAIMIŅZEMĒS!

No 14. līdz 16. septembrim VIĻNAS UNIVERSITĀTE svin 415 GADU JUBILEJU:

No 26. līdz 30. septembrim KARALAUČU (KĒNIGSBERGAS) UNIVERSITĀTE — 450;

No 11. līdz 13. novembrim ROSTOKAS UNIVERSITĀTE — 575;

1. decembrī TARTU UNIVERSITĀTE — 75

**DAUDZ LAIMES
DZIMŠANAS DIENĀ VISIEM
SEPTEMBRA GAVIĻNIEKIEM!**

Numurā izmantoti **TEŅA NIGUĻA** foto

"Universitātes Avīze"

Redaktore **ILZE BRINKMANE**

Tekstu rediģē: **GINTA LUKŠEVICA, LINDA VAITS**

Tekstu ievada: **VIJA STIKĀNE**

Ar datoru "Macintosh SE" tekstu saliek: **ILZE STIKĀNE**

Komerĵautājumus kārtō **ALDIS ZELMENIS**

Adrese: Raiņa bulv. 19, 110. telpa, Rīga, LV-1586

Tālrunis: 222944. Fāks: 371-2-222944.

E-mail: ua@sisenis.mii.lu.lv

Reģistrācijas apliecības Nr. 535

Laikraksts iznāk divas reizes mēnesī.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta. Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.